

Izlet izhaja vsak dan zjutraj
8 mesece L 22.—, pol leta L 38.—
L 40.000. — Posamezna številka
v tiskovni 1 kopeček. —
za tiskovno, izdaje, posredni
Mali cesti.

Šarofina: za 1 mesec L 8.—,
75.—, v inozemstvu mesečno
Oglasna za 1 mm prostora
in obrtne oglase 75 stot., za
glede čenarnih zavodov L 2.—
o, najmanj L 3.

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Te-
lefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaš, reklama-
cije in denar pa upravnistvu. Rokopisi se ne vračajo. Nebrankirane
pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna "Edinost"
Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 927
Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Stari in mladi

Članek, ki ga v naslednjem priobčujemo, je eden izmed odzivov na naš poziv na mladino, naj piše v liste. Rekli smo tudi že ponovno, da je naši mladini potrebno, da se uči sistematično misliti o posameznih vprašanjih. Najprimernejši, najlažji, a obenem najhvaležnejši način je pisati za javnost. Treba se je le odločiti in drugo pride samo. Čim se loči kakšnega vprašanja, se ti odpirajo sama vrata vedno novim mislim, ki so v zvezi s predmetom, in te avtomatično in neopazno privedejo do tega, da promatraš dotično vprašanje v obsegu celotnega kompleksa vseh vprašanj. To pa je takomenovani praktični razum, ki ga šola ne daje, ki se ga je treba učiti v življenju. Opazujemo torej ponovno naš mladi, posebno inteligenčni naraščaj na važnost takega udeleževanja, ki zna biti za posameznika življenjska vaja odločilne koristi in važnosti.

Kar se tiče vprašanja starih in mladih, smo o tem že dokaj pisali. Skušali smo določiti socialno vlogo, ki je odmerjena po življenju samem enim in drugim. Življenje tudi že skrbi za nekako naravno reševanje vprašanj, ki so s tem pojavom v zvezi. V vseh socialnih stvareh pa je tu še čimveč, ki mu pravimo človeška volja. Tudi s tega stališča smo o stvari pisali in prišli do raznih zaključkov, ki so naši javnosti znani.

Pogrešali smo pa do sedaj tozadevno mnenje iz krogov mladine same in naslednji prispevek je prvi te vrste, ki nam prihaja iz naše javnosti. Je torej nekak dokument, na podlagi katerega si lahko napravimo vsaj za silo nekako sliko o tem, kako si mladina predstavlja razmerje med "starimi" in "mladimi". Pravimo "za silo", zakaj to vprašanje vsebuje nešteto najrazličnejših vprašanj, zadevajajočih vse naše življenje. Omenimo jih par mimogrede. Eno je: kakšno je to vprašanje sploh kot realen socialni problem našega naroda na tem ozemlju? Kako je s tem vprašanjem v zvezi z načelom ekonomije naših narodnih sil? Kakšen naj bi bil oni višji socialni cilj, ki bi spravljal vprašanje razmerja med "starimi" in "mladimi" v ospredje? Kaj se sploh pravi biti mlad ali star s stališča socialno-političnega življenja itd.?

Naslednji članek nam bo dal priliko, da zavzamemo ponovno stališče napram celoti kakor tudi posameznim delom tega vprašanja. Za danes naj se sliši glas, ki je, kakor rečeno, glas mladega človeka in se torej odseva v njem več ali manj naziranje nekaterih "mladih" o tej stvari.

Ni prijetno pisati o tem predmetu, zlasti še ne, če se človek noče zameriti na nobeno stran. Čas nas kliče, da spregovorimo nujno besedo. Ta razlika se javlja. Da se javlja ta razlika danes, to nas boli. Ne smela bi se niti zdaleka, zakaj čas ni primeren niti za tako malenkostno razlikovanje, bodi v tem ali onem smislu. Smo popolnoma proti vsakemu lomljenju naših vrst, zato tudi proti takemu, ki bi bilo v ovračevanju starih in nadmoči mladih.

Istina je ta: razlika med mlajšo in starejšo generacijo je dokaz zdravja. Vedno. Je dokaz nove usmeritve mlade moči, dokaz, da je mladina našla svojo pot in samo sebe. Toda za nas je taka razlika sport, ki bi si ga mogli privoščiti v kakem drugem položaju, danes pa si ga oziroma na dnevna dejstva pomanjkanja skupnosti ne moremo in ne smemo privoščiti.

Napačno misli oni, ki ne smatra mladine upoštevanja vredne, napačno tudi oni, ki smatra vse staro za neuporabljivo in za oviro. Krivda tiči v tem: stari ne smatrajo mladine za resno in gotovo bodočnost. Znati si mladi naraščaj prilagoditi, pomeni postati tudi sami mladi. Resnica pa je tudi ta, da je mladina mnogokrat prevročna, premalo razsodna, trmasta. Toda kako se more od nje zahtevati razsodnost, če se ni k temu v skupnem delu privadila? Treba se je tudi v njenem krogu kretati, kar je edino sredstvo za resnično vzgojo.

Važno je to-le: Navajeni smo drugačnih, celo predvojnih načinov političnega dela in tudi medsebojnega obnevanja. Nekdaj smo živeli drugače. Tudi uradovale se je drugače. Danes smo že osem let po vojni. Vsaka vojna pusti sledove. Mladina, ki si je dušo ustvarjala za časa svetovne morije, ima o vsem drugačne pojme, kot vsi oni, ki so se učvrstili davno prej. Znak časa je razvrstitev, kjer se ni ozdravil slab vpliv, in zdravje, kjer so se rane zacelile. Od tod razlika. Ze pojmovanje je drugačno, tudi delo. Nismo se še znašli v tem novem svetu popolnoma, v tem svetu, kjer smo po priključitvi.

Zato je zgrešeno vse, kar se tu loči. Rekli smo, da zamore mladina pomladiti, obratno je naloga starih, da iztreznijo. V vztrajnem delu je prava pot. Torej...? — Znova poudarjamo: mladina je zdrav pogoj. Računajmo z njo!

Seja ministrskega sveta

Mussolini o dogodkih v mednarodni politiki - Sklicanje tangerske konference

RIM, 30. Pod predsedstvom on. Mussolinija se je danes ob 10. dopoldne sestel ministrski svet. Prisotni so bili vsi ministri. Kot zapisnikar je fungiral on. Suardo. Prvi minister on. Mussolini je podal obširno poročilo o poslednjih dogodkih mednarodne politike, ki so posredno ali neposredno interesirali Italijo. Pred nekaj tedni je bila podpisana prijateljska pogodba med Italijo in Španijo. Ta pogodba je bila v vsej celoti objavljena ter nudi jasek dokaz o oni politiki zbljevanja in sodelovanja s Španijo, ki tvori važen del politike italijanske vlade.

Tesno sodelovanje med obema narodoma, ki sta si krvno sorodna ter bivata ob morju, je velikega pomena za evropski mir. Medtem pa je španska zahteva po mandatu nad Tangerjem porinila v ospredje tangersko vprašanje, s katerim se je italijanska vlada uradno bavila. V primeru, da bo sklicana tangerska konferenca, bo italijanska vlada zahtevala, da se pristopijo na isto konferenco tudi italijanski delegati kot zastopniki velike sredozemske države. Trenutno se vršijo med prizadetimi državami prigovori glede tangerskega vprašanja, toda ni mogoče še povedati, kje in kdaj se bo vršila tangerska konferenca.

Zadržanje Italije na bližajočem se zasedanju Družbe narodov v Ženevi je bilo že določeno. Italija je pripravljena na vse dogodke, ki bi utegnili nastopiti v Ženevi. Zdi se, da abesinska protestna nota radi italijansko-angelskega abesinskega dogovora ne bo prišla na dnevni red razprav Družbe narodov.

Nastop nove vlade na Grškem najbrž ne bo kvarno vplival na politiko zbljevanja, ki se je pričela med Italijo in Grčijo v poslednjem času.

Prihod romunskega min. predsednika generala Avarescu v začetku meseca septembra v Rim bo brezdvomno v veliki meri doprinesel k okrepljeni odnošajev med Italijo in Romunijo.

Na predlog prvega ministra je ministrski svet odobril osnutek kr. odloka, ki imenuje italijansko delegacijo za sedmo zborovanje Družbe narodov v Ženevi.

Nadalje so ministri na predlog notranjega ministra odobrili osnutek zakonskega odloka, ki uvaja poteštate v vseh občinah italijanske države. Na predlog prosvetnega ministra je bil sprejet osnutek novega pravilnika glede državnih izpitov, ki usposabljaajo dotične kandidiate za izvrševanje svobodnih poklicev. Seja je bila zaključena ob 14. uri. Na jutrišnji seji bo ministrski svet razpravljal o finančnih ukrepih.

On. Grandi poroča Mussoliniju

o svojem sestanku z romunskim ministrskim predsednikom v Acquiu

RIM, 30. Načelnik vlade on. Mussolini je imel danes popoldne daljši razgovor z on. Dino Grandijem, ki se je povrnil iz Acquia v Rim. Državni podtajnik za zunanje zadeve on. Dino Grandi je poročal Mussoliniju o pogovorih, ki jih je imel v Acquiu z romunskim ministrskim predsednikom generalom Avarescu.

Italijanska delegacija za Ženevo

RIM, 30. Italijanska delegacija za sedmo zborovanje Družbe narodov v Ženevi je tako-le sestavljena: prvi delegat profesor Scialoja, senator; delegata državni podtajnik za zunanje zadeve on. Dino Grandi, poslanik Bonin Longare, senator; nadomestni delegati poslanik del Vascello Giuseppe, poslanik De Marinis, senator, Cavazzoni on. Stefano, Belloni on. Ernesto, Suvich on. Fulvio, Pilotti Massimo, fregatni kapetan, Ruspoli deli principi don Patrizio in Gravina conte Manfredi. Glavni tajnik legacijski svetnik Vinci Giliucci conte Luigi Orazio; tajnik konsul Biondelli cav. Giuseppe, legacijski tajnik Perrone di San Martino Ettore, legacijski tajnik Ggigi Pellegrino in podkonzul Nonis Alberto.

Italijanski odgovor Španiji

glede tangerskega vprašanja

RIM, 30. Na špansko noto glede tangerskega vprašanja je odgovorila italijanska vlada že včeraj. Natančna vsebina italijanskega odgovora ni še znana. Poučeni krogi zatrjujejo, da je italijanski odgovor sestavljen v zelo prijateljskem duhu. Italija želi, da bi o tangerskem vprašanju razpravljala posebna konferenca, na katero bi odposlala italijanska vlada svoje zastopnike.

Svečeno odkritje vojaškega spomenika

ob vzhodu gore Pasubio

VICENZA, 30. Včeraj dopoldne je bil v navzočnosti Nj. Vel. kralja, mar-

šala Diaza, ministra Rocco, državnega podtajnika za vojsko generala Cavallero, zborničnega predsednika Casertana, prefekta Vicenze comm. Cavaliero in drugih oblasti ob vzhodu gore Pasubio odkrit spomenik v svetovni vojni padlim vojakom prve armade.

Potres v Italiji

Povzročil ni nikake škodo - žrtov ni bilo

ANCONA, 30. Tukajšnji prebivalci so začutili danes ob 12.42 šibek potres.

Ob 12.41 so zaznamovali potresni aparati tudi v Bariju lahak potresni sunek, ki je trajal 4 sekunde. Prebivalstvo se ni razburilo. Doznava se, da so tudi številni kraji na deželi začutili potresno gibanje.

FAENZA, 30. Opazovališče Bendandi je zaznamovalo danes ob 12.45 močan potres. Središče potresa se najbrž nahaja v Jonskem morju.

Pred važnimi izpremembami

v radikalni stranki

Govori Stjepana Radića - Dr. Ninčić pri kralju - Radikalni disidenti se bodo povrnili v stranko?

ZAGREB, 30. (Izv.) Stjepan Radić je včeraj govoril v štirih krajih v Hrvatskem Zagorju. Njegovi govori so bili silno ostri, posebno zanimanje pa je vzbudila njegova ultimativna zahteva, da se mora dr. Nikić še tekom tega tedna odstraniti iz vlade, sicer da on ne pojde v Ženevo in da bo prekinil vse zveze z radikali. V svojih govorih je napadal tudi Pašića in ostale radikalne ministre do Uzunovića. Naglašal je tudi, da hrvatski seljaki še vedno nosijo v srcu republiko.

Ko pa se je danes zunanji minister dr. Ninčić na svojem potovanju iz Beograda v Split, ustavil v Zagrebu, ga je na kolodvoru posetil Stjepan Radić ter ostal pri njem v salonskem vagonu cel dnevi. Rezultat te konference je bil, da je Stjepan Radić preklical vse, kar je včeraj govoril na shodih. Novinarjem je izjavil: "Ministrski predsednik Uzunović uživa naše popolno zaupanje; in to je glavna stvar. Dobil sem zagotovila in zato odidem v Ženevo, da izvršim svojo dolžnost. Razgovor z dr. Ninčićem je bil vsestranski in je vse razčistil, tako da ni trešč, da prostim kralja za avdijenco, kakor sem nameraval. Vse se razvija normalno. O političnih vprašanjih z dr. Ninčićem nisem govoril, pač pa o gospodarstvu in železnih. Prosil sem tudi dr. Ninčića, naj reče kralju kar sem smatral za potrebno, ter sem prepričan, da bo dr. Ninčić to naročilo izvršil na najlojalnejši način, kakor je vedno storil."

Dr. Ninčić je pozneje odpotoval v Split, odkoder se je podal v Kaštel Kanbelevac, kamor je prispel danes tudi kralj s kraljico. Dr. Ninčić bo kralju podal referat o bolgarskem odgovoru in o delu v Ženevi, nakar bo preko Benetk odpotoval na zasedanje Družbe narodov. V političnih krogih govorijo, da bo Ninčić posetil tudi Pašića v Monte Carlu in Briand, v Parizu.

BEOGRAD, 30. (Izv.) Včerajšnji Radićevi govori so dvignili v beograjskih političnih krogih veliko prahu. Radikali so bili ogorčeni, ker so smatrali Radićeve govore kot signal za razbitje vladne koalicije. Po današnjih izjavah Stjepana Radića pa so se vsi zopet pomirili.

Veliko pozornost je vzbudila danes konferenca, ki se je vršila v prosvetnem ministrstvu med ministri Simunovićem, Markom Trifunovićem in V. Vukičevićem, ki je znan kot pristaša Ljube Jovanovića. O konferenci niso novinarji mogli dobiti nikakih informacij. Baje pa so na konferenci razpravljali o vprašanju pregrupacije radikalne stranke. V političnih krogih se širijo govorice, ki pravijo, da se v radikalni stranki pripravljajo velike izpremembe. Po teh govorih bi se vsi disidenti v kratkem spet povrnili v radikalno stranko in povrnili bi se tudi vsi oni, ki so bili izključeni od glavnega odbora. Povrnili bi se baje tudi Nastas Petrović, eden največjih nasprotnikov Nikole Pašića. Pozornost je vzbudil sestanek, ki ga je včeraj imel Nastas Petrović z ministrskim predsednikom Uzunovićem. Takoj po tem sestanku je imel Petrović zaupni sestanek s svojimi prijatelji. Na tem sestanku je povedal, da je radikalna stranka, radi odsotnosti Nikole Pašića prišla v težko krizo, ki se da rešiti samo če se vsi disidenti zopet povrnejo v stranko. To pa je možno le v slučaju, da se Pašić popolnoma umakne iz vodstva radikalne stranke.

Zunanjega ministra dr. Ninčića bo tekom njegove odsotnosti zastopal prosvetni minister M. Trifunović.

Konvencije med Jugoslavijo in Grško

BEOGRAD, 30. (Izv.) Grški poslanik Polihromiades je danes popoldne posepil pomočnika zunanjega ministra Jovana Markovića, s katerim je imel daljši razgovor o konvencijah, ki so bile pred kratkim sklenjene med Jugoslavijo in Grško.

Položaj na Grškem

BEOGRAD, 30. Kondilis je z ozirom na Pangalosovo usodo izjavil, da se bo ministrski svet na svoji prvi seji bavil s tem, da se prične preiskava glede Pangalosa. Posebna komisija, ki bo sestavljena iz najodličnejših sodnikov Grčije, bo imela preiskati dela diktatorjeva ter odločiti o njegovi predaji sodišču.

General Plastiras je prispel v svoje rodno mesto Kardiko, kjer so ga pričakovali njegovi prijatelji in zastopniki državnih oblasti. Izjavil je, da je zadovoljen s Kondilisom in da se ne bo bavil s politiko. Plastiras bo odpotoval v kopališče Smokovo pri Kardici.

Sei generalnega štaba Sarianis je dal ostavko na svoje mesto, na katero je postavljen general Masarakis. Javno mnenje simpatizira s sestavo novega kabineta in ravnotako se tudi antivenizelistično časopisje pohvalno izraža o novi vladi, le da zahteva spremembo volilnega zakona.

V soboto so posetili ministra za zunanje zadeve Arhiropulosa poslaniki držav in mu čestitali v imenu svojih vlad. Zvečer pa je Arhiropulos proučeval konvencije med Jugoslavijo in Grčijo ter je nato dolgo konferiral s Samadosom in Pantazisom.

O priliki prevoza na Kreto je bil Pangalos jako nervozen in je, kakor pravijo poročila, celo jokal. Pisal je Kondilisu pismo, v katerem ga prosi, da bi čimprej prišel pred sodišče.

Po poročilih iz notranjosti države, so Pangalosovo zveste čete, med temi posebno mornariške, odločene, da se pod vodstvom admirala Ofeona bore proti vojski generala Kondilisa.

Stališče Španske glede Tangerja

SAN SEBASTIANO, 30. Zunanji minister je dal objaviti naslednjo politično noto:

Španska vlada smatra za potrebno pojasniti pomen in obseg svojih zahtev glede Tangerja, da bo svetovno javno mnenje lahko pravilno presojalo ta korak Španske vlade. Španska vlada je prepričana, da bi bilo tangersko vprašanje končnoveljavno rešeno, ko bi se Tanger vključil v špansko cono maroškega protektorata. Mesto je od te cone docela odvisno in brez nje ne more živeti. Ta vključitev, če bi se z njo strinjale države, ki so podpisale tangerski statut ali pa nanj pristale, bi imela za podlago prepoved utrjevanja mesta, ki bi se nikakor ne smelo izpremeniti v oporišče za pomorsko ali zračno brodogojstvo. Španska bi priznala popolno svobodo trgovanja, uprava in pravica bi bila za vse enaka.

Španska vlada ni nikoli predlagala, da bi ji Družba narodov poverila mandat nad Tangerjem, ker je mnenja, kakor so istega mnenja tudi ostale države, ki so pri tangerskem vprašanju zainteresirane, da se ta zadeva ne tiče Družbe narodov. Radi tega so brez podlage vse one razprave, ki se ozirajo na to dozdevno prošnjo Španske glede mandata.

Tangersko vprašanje

PARIZ, 30. Nekateri listi poročajo, da sta Anglija in Francija formalno zavrnili predlog Španske, naj bi se zastopniki onih držav, ki so podpisale tangerski akt, sestali k nujni konferenci.

Poljska in Rusija

VARSAVA, 30. Poljska brzajavna agencija sporoča: V zvezi z razgovori, ki se vrše ob severozapadni meji Sovjetske Unije, in vlado ZSSR za sklenitev pogodbe mirne sosedstva in mirne poravnave sporov, je sovjetski poslanik v Varšavi predložil poljskemu zunanjemu ministru Zaleskemu pred njegovim odhodom v Ženevo, načrt za rusko-poljsko pogodbo. V tem načrtu je obrazloženo stališče sovjetske vlade glede tega vprašanja. Načrt, kateremu so priložene listine, ki bodo služile za nadaljnjo pogajanja, bo sporočen vladam, ki so v tem vprašanju zainteresirane. Po povratku zunanjega ministra Zaleskega iz Ženeve bo poljska vlada natančno proučila predloge sovjetske vlade.

Do sedaj še ni določeno, kdaj se bo Zaleski podal v Moskvo, da vrne obisk, ki ga je lanskega leta napravil Trocki v Varšavi. To potovanje poljskega zunanjega ministra v Moskvo ni v nikakoli zvezi z zgoraj omenjenimi pogajanjmi.

Grozote kitajske meščanske vojne

LONDON, 30. Kantonska rdeča vojska je v petek pričela veliko ofenzivo proti Haingu, ki leži kakih 150 milj vstran od Hankova. Mesto brani general Vu-Pej-Fu, ki se uspešno upira.

Vu-Pej-Fu je jako strogo postopal proti vohonom, ki so ogrožali prometne zveze. Dal je obglaviti osem dijakov, ker so bili obdolženi, da so pogнали v zrak neki most. Dal je obglaviti tudi socialističnega agitatorja Šlan-Li-Tinga in je radi vohunstva obsodil na smrt mnogo uradnikov in agitatorjev.

Anglija uvaža premog

LONDON, 30. Ker se rudarska stavka zavlačuje, je Anglija primorana zvišati uvoz inozemskega premoga. Po podatkih, ki jih objavlja ministrstvo za rudnike, je bilo v prvem tednu julija uvoženih 1.200.000 ton premoga. V naslednjih tednih je uvoz naraščal, kakor nam kažejo sledeči podatki: 10. julija 521.000, 17. julija 600.000 ton, 24. julija 650.000, 31. julija 850.000 ton, 7. avgusta 950.000, 14. avgusta 970.000 ton.

Vprašanje sestave Sveta Družbe narodov

ZENEVA, 30. Danes se je sestala komisija, ki proučuje vprašanje sestave Sveta Družbe narodov. Komisija se je sestala na prošnjo Španske, ki želi, da bi komisija zavzela stališče glede njene zahteve po stalnem sedežu.

Komisija je pričela drugo čitanje načrta, ki se nanaša na volitve začasnih članov Sveta. Sprejet je bil prvi člen, nato pa je komisija razpravljala o predlogu francoskega delegata Fromageota glede ponovne izvolitve začasnih članov.

Za črtanje medzaveznih dolgov.

CLEVELAND, 30. Na nekem zborovanju se je bivši vojni minister Baker potegoval za črtanje medzaveznih dolgov. Rekel je, da ne more razumeti, kako naj svet še ostane v trgovinskih stikih z Združenimi državami v prihodnjih 62 letih, če bodo vsi ta čas industrije dolžnikov v hudih stiskah, ker bodo morale posamezne države plačevati ogromne svote Ameriki.

Nesreča v rudniku

SIMIA, 29. Radi hudih nalivov se je usula zemlja v nekem rudniku severno od Burme. 20 rudarjev je mrtvih, 24 pa ranjenih. Sedemdeset delavskih hišic se je podrlo.

Letalska nesreča

PRAGA, 30. V višini 1200 metrov sta se včeraj trčili pri Olomucu dve letali ter padli na tla. Oba pilota sta obležala mrtva.

Vesti o demisiji kancelarja Rameka

DUNAJ, 30. Poučeni krogi zatrjujejo, da so vesti o skorajšnji demisiji avstrijskega kancelarja Rameka brez vsake podlage.

Francija v zadnjih dveh letih

Ko je senat strogolavil Herriotov kabinet, je Doumergue poveril Painlevéju nalogo, da sestavi novo vlado, predsedništvo zbornice pa je prevzel Herriot. Painlevé je ponudil portfelj finančnega ministrstva Caillauxu, ki so ga mnogi smatrali kot nekakega rešitelja, ki bo uredil državne finance. Vendar pa je kmalu prišlo do nesporazumljenj, ko je Caillaux, ki je hotel voditi smiselno finančno politiko, jasno pokazal, da noče prav nič vedeti o socialističnih zahtevah. Painlevé si je na vso moč prizadeval, da bi preprečil zlom kartela, pa se mu ni posrečilo. Socialisti niso hoteli popuščati v fiskalnem in v maroškem vprašanju; 12. julija so razbili kartel in vlada se je morala opreti na večino, iz katere so bili izključeni socialisti. Ker je parlament takoj nato odšel na počitnice, ni bilo mogoče vedeti, ali bo ta nova večina trajno nadomestila staro.

Tekom poletnih mesecev se ni položaj prav nič izpremenil. Caillaux se je posvetil finančnim vprašanjem, sel je v London in v Washington, da bi uredil zadevo vojnih dolgov. Painlevé, ki so mu dogodki v Siriji kopicili novih skrbi, ni hotel prav nič povedati, kako se bo orijentalno po parlamentarnih počitnicah. Zato tudi ni demantiral svojega pokojninskega ministra Antériona, ko je ta v nekem mnogo komentiranem govoru, izjavil, da bo vlada uporabila prvo priliko za to, da spravi kartel spet na noge. In res se je Painlevé, ko je v oktobru pred otvoritvijo parlamentarnega zasedanja, moral izbirati med Caillauxom in socialisti, odločil za poslednjo. Povod temu je dal kongres radikalnih socialistov v Nici, ki so zahtevali obdajenje kapitala. Painlevé je Caillauxu odkrito povedal, da bi mu storil veliko uslugo, ko bi podal demisijo. Socialisti so bili namreč Painlevéju obljubili, da bodo podpirali njegov kabinet, če bo žrtvoval Caillauxa. Ministrski predsednik je upal, da bo rešil to zadevo z navadno rekonstrukcijo vlade, pa mu Caillaux tega ni privoščil; povzročil je demisijo celokupnega kabineta.

Tako je Painlevé sestavil novo vlado iz samih pristavev kartela; prevzel je sam finančno ministrstvo, G. Bonnetu pa je poveril skrb za državni proračun.

Painlevé se je moral kmalu prepričati, da ni srečno izbral in da bi bil bolje storil, ko bi bil poskušal vladati z ono večino, ki se je bila stvorila o priliki zloma kartela. Socialisti, radi katerih je žrtvoval Caillauxa, priznava finančnega strokovnjaka, so namreč kmalu sklenili, da ne bodo več podpirali vlade. V parlamentarnem življenju je nastala zmešnjava, ki je kazala, da se vlada ne bo več dolgo držala. In res je Painlevé dobil 22. novembra pr. leta nezaupnico; s petimi glasovi večine je zbornica zavrnila 5. člen njegovega finančnega načrta, ki je predvideval nasilno konsolidacijo gotovih državnih bonov. Druga Painlevéjeva vlada se ni bila vzdržala niti celih 30 dni.

Po precej dolgi krizi se je končno posrečilo Briand sestaviti kabinet, v katerem je fin. ministrstvo prevzel Loucheur. Briand se je bil tekom pogajanj

obrnili tudi na socialiste, da bi z njim sodelovali v vladi. Blum, Renaudel in drugi socialistični voditelji pa so stavili prevelike zahteve; hoteli so zase vsa važnejša ministrstva (vojno, notranje, finančno in pravosodno). Briandov kabinet je bil sestavljen skoro iz samih članov kartela. Kartel pa do tedaj še ni bil pokazal, da je zmogel parlamentarnega dela in ustvarjanja ter si politični krogi niso preveč obetali od take rešitve krize. Tudi finančni minister Loucheur, o katerem so listi in javnost mnogo razpravljali, ni

bil baš najbolj poklican, da utrdi ugled vlade. Loucheur se ni vzdržal dolgo. Posrečilo se mu je prepričati zbornico, da je inflacija potrebna in spravi je tudi pod streho zakon o dodatnih davkih v znesku treh milijonov frankov. Drugi njegovi načrti so pa naleteli na hud odpor in 15. decembra se je Loucheur moral umakniti. Briand je izpraznjeno mesto ponudil Doumerju, kateremu pa tudi ni bilo usojeno, da bi bil zadnji finančni minister v tedanjem Briandovem kabinetu.

DNEVNE VESTI

Zvišanje pokojnih državnih upokojencem

«Gazzetta Ufficiale» od 26. t. m. je objavila kr. odlok-zakon od 13. avgusta 1926, št. 1431., ki vsebuje določbe o zvišanju mnogih položajev državnih upokojencem.

Za danes podajamo vsebino le onih členov odloka, ki se nanašajo na državne upokojence izpod bivše vladavine, pridržujoč si poročanje o drugih členih za prihodnje številke.

O poviških v prid upokojencem izpod bivše vlade govori čl. 12., kateri se glasi:

Direktne in indirektne pokojnine, predujmi, dosmrtno podpore, začasne in take, ki se lahko obnovijo, — katere so bile likvidirane ali se imajo likvidirati na račun države in na podlagi zakonov bivše avstro-ogrske vlade v prid civilnemu in vojaškemu osebnju novih pokrajin, se pomnožijo za svoto, ki je potrebna da dosežejo sedanji prejemki (pokojnina, podpore, poviški vseh vrst in draginske doklade) sledečo višino:

1) prvotno likvidirano pokojnino ali predujem (brez določbe po 10 lir) povečano za 140% prvih 2000 lir in za 50% od ostalega dela;

2) začasne draginske doklade v smislu zakona od 26. decembra 1920, št. 1827 in kr. odloka od 29. decembra leta 1921, št. 1964, kolikor pritečejo te doklade na pokojnino ali predujem, ki se višajo na pod 1) opisani način v smislu obeh omenjenih zakonov in v smislu določb prvih dveh odstavkov čl. 15. kr. odloka od 21. novembra 1923, št. 2477.

Povišek bo torej znašal toliko, kolikor bo potrebno, da se doseže svota, ki je dajeta na ravno opisani način pomnožena svota pokojnine in draginske doklade. Isti člen 15. pa določa sledeče omejitve:

a) nikak povišek ne priteče upokojencem, ki so v višjem činovnem razredu, nego je tretji;

b) povišek ne sme znašati več nego 4500 lir pri upokojencih VI., ne nad 2500 pri upokojencih V., in ne nad 1500 pri upokojencih IV. in III. činovnega razreda.

Čl. 13. pravi: «Poviški, ki jih dovoljuje čl. 1. kr. odloka od 31. marca 1925., št. 486. na pokojnine likvidirane po zakonih bivše vlade, veljajo tudi za prvih 300 lir direktnih pokojnin in za prvih 100 lir indirektnih. Pri tem se zaokrožijo le drobiči 10 lir in drobiči po 50 lir, kakor je določal 15. čl. omenjenega odloka.

Poviške likvidirajo oni uradi, ki odprejajo izplačevanje. Upokojenci morajo napraviti tozadevno prošnjo. Proti odločitvam glede poviške se lahko pritožijo na računski dvor VI. odsek. Pritožba mora biti pisana na kolkovanem papirju za 10 lir.

Poviški veljajo od 1. avgusta 1926. Čas za vlaganje prošnje za povišek je določen na dve leti. Ako se vloži prošnja v tem roku, velja povišek od 1. avgusta 1926, ako pa se vloži pozneje, ima prošilec pravico do poviške le od onega dneva dalje, ko je bila prošnja vložena. Zamudniki izgubijo torej poviške dveh let.

Jutri bomo poročali o določbah, ki se nanašajo na upokojeno železniško osebo izpod bivše Avstrije.

Red za izplačevanje pokojnin

Za izplačevanje državnih pokojnin je določen sledeči red:

1) Vojaški in civilni upokojenci izpod prejšnje vlade: a) vdove in sirote (vestop z ulice Canal piccolo): 31. avgusta št. 1—900, 1. IX. 901—1760, 2. IX. 1761—3820, 3. IX. 3821—12.000, 4. IX. od 12.001 dalje; b) direktni upokojenci (vhod s Piazza Verdi): 31. avgusta št. 1—1100, 1. IX. 1101 do 2600, 2. IX. 2601—9100, 3. IX. 9101—13.600, 4. IX. od 13.601 dalje.

2) Začasne vojne podpore: a) invalidi (vhod s Piazza Verdi): vsi 10. septembra b) vdove in sirote (vhod z ulice Canal piccolo): vsi 10. septembra.

Svoto za sekvestre in alimente se izplačajo 4. septembra (vhod s Piazza Verdi). Upokojenci, ki ne pridejo v določenem redu, bodo morali čakati do konca ter naj se potem predstavijo od 11. do 14., 20. do 24., 27. in 28. septembra 1926.

Čuden srečolov

Pišajo nam: Ze parkrat sem imel srečo, da sem dobil od raznih strani «verigo sreče», t. j. kos papirja, na njem pa je natrpanih cel peterdeset imen. So to imena raznih penzionistov in takih, ki imajo brezdomno mnogo prostega časa, da se s takimi neumnostmi ukvarjajo. Na koncu imen stoji tole: Zgornji spisek oseb sem dobil z željo «mnogo sreče» ter ga pošiljam zopet dalje po svoji volji, da se veriga sreče ne prekinje. To verigo sreče je začel neki ameriški

oficir» ni nihče drugi kot tak zagrebški lo. Kdor prvi prekine to verigo, bo imel nesrečo. Bil sem naprosen, da ta dopis devetkrat in na devet oseb v 24 urah dal pošto. Prosim, da tudi Ti tako storiš itd.

Vse te verige sreče in temu podobne reči prihajajo po večini iz Zagreba. «Ameriški oficir» in nihče drugi kot tak zagrebški porger, ki iz dolgega časa ne ve, kaj početi. Imel sem priliko spoznati nekoga takega «oficirja». In devetkrat, da naj prepisem ne, enkrat pa sem le prepisal in odpisal — generalu Pangaloscu, morda dobi še pravočasno.

Dr. Klement Jug — I. 1926.

Izdalo in založilo «Dijaško društvo Adria» v Gorici. Tiskala Narodna tiskarna v Gorici. Strani 156. Cena 10.— lir. Knjiga obsega sledeče sestavke: Jelincič, Dr. Klement Jug; univ. prof. dr. France Veber, Dr. Jug — človek in znanstvenik; dr. A. Sodnik, Aforizmi; dr. Bartol, Dr. Jugov etični nazor; Jelincič, Jug-planinec. — Dijaško mladina, tebi je knjiga namenjena, tebi posvečena; posegaj pridno po njej: Noben slovenski izobraženec naj ne bo brez te knjige, ki odpira pogled v življenje tega genialnega Slovenca.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

30. 8. 1926.

Trg se je danes dvignil nekoliko nad narmalo in to radi živahnega trgovanja s sadjem. Na trgu je še preveč breskev, ki gredo naravnost pod ceno. Je sicer res, da je med tem precej malovernežnega blaga, toda to razbija ceno res lepemu sadu, ki se navzlic vsem poizkušnjam ni mogel dvigniti. S hruškami je isto, le da imamo pri njih več vrst sicer, a istovrstno skoro enakovredno blago. Lepo je bil trg založen s češpljami, ki so pa še drage. Tudi grozdje je precej in kupitja z njim je kolikor koli dobro.

Veliko slabše je bil ta dan zelenjadni trg. Krompirja skoroda ni, zelenjave je malo. Le paradižniki lepe branje svoj sloves in še vedno kraljujejo nad ostalo zelenjavo. Danes jih je bilo na trgu nad 120 centov. Za njimi prihaja zelje, ki ima vedno večji krog povpraševalcev. Trg na splošno živahen.

Cene so sledeče: Zelenjava: Solata 90—180; radič 60—300; kumare 60—70; pesa ručica 40—60; pesa bela 30—35; korenje 60—80; zelje belo 80 do 110; vrzote 80; fižol v stročju zelen velik 35—70; fižol v stročju zelen mali 160 do 200; fižol v stročju za lučenje lisast in svetlorumen 100—200; fižol nov 200; melancane 70—100; paprika 100—150; krompir 50; grah 220—280; paradižnik 20—40; špinata 60—140; buče 70—100; česen 120—150; čebula 40—60.

Sadje: Breskve 50—400; češnje 90—120; hruške 30—320; jabolka 60—100; grozdje 100—200; melone 40—60; fige 60—140; indijske fige 50—70; limone 18—35 L za zabo.

TELESNA VZGOJA

SPORT

Rocol-Concordia 5:3

Senzacionalna zmaga Rocola nad neoficijelnim prvakom II. divizije je splošno iznenadila. Zmaga je odločila halveska vrsta Rocola, ki je bila tudi brezdomno najboljši del moštva na igrišču. Vsaka akcija Concordije, ki je igrala preveč raztrgano in brez prave volje, je bila v kalni zatrti od dobro razpoložene rocolske obrambe. Dober pri Concordiji srednji krilec, ki točno deli žogo. Brščica v napadu pod običajno formo. Vratar bi lahko bil boljši.

Kratek potek: Žogo ima Concordia, ki pa ne prodr. Igra se vzdržuje v sredini. Rocol, ki igra proti burji, doseže vodstvo po desnem krilu, ki pošlje po pasaji iz levega krila žogo v glavo v vrata. Bil je to najlepši goal dneva. Vendar Concordia kmalu izravnava. Drugi goal za Concordio doseže Bršček S. s prostim strelom. Premoči Concordije. Polčas 2:1 zanj. Drugi polčas se slika popolnoma izpremenil. Rocol igra z vetrom in popolnoma prevladuje. Kaligaris izenači. 2:2. Concordiji se posreči zopet doseči vodstvo. Toda Rocol ne odneha in zaznamuje po zaslugi Kaligaris v kratkih presledkih še 3 goale.

Sodnik g. Sancia na mestu. Postava Rocola: Gustinčič — Ražem I, Krešević — Vatovec, Lah I, Preprost — Rojce, Lah II, Kaligaris, Sila, Babič.

Rocol II-Sparta II. 1:0

Živahna igra naših malih. Rocol zmaga z enajstmetrovko.

Iz tržaškega življenja

Tragičen konec mladeniča pod komensko korijero.

V nedeljo zjutraj se je dogodila na cesti med Gorjanskim in Komnom grozna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 24-letni trgovski pomočnik Alojzij Bunc, rodom iz Skrbine na Krasu, a zaposlen v našem mestu. Bunc, ki je stanoval v Barkovljah, se je v nedeljo zjutraj zaranj odpravil s kolesom v Skrbino, da bi obiskal starše, ki bivajo tam. Dan je bil lep in vožnja v jutranjem hladu prijetna. Kmalu po 6. uri je bil mladenič že dospel v Gorjansko, odkoder je bil ubral po glavni cesti proti Komnu; vozil je precej naglo. Par kilometrov od Gorjanskega je privozila Bunc nasprotni korijera, ki je odrinila ob 6. uri iz Komna proti Trstu. Ko je bila korijera že čisto blizu njega, je mladenič hotel zaviti v stran, da bi se ji ognil. Toda bodisi, da mu je prah, ki mu ga je veter nabil nasproti oviiral razgled, bodisi, da je zavozil na gramoz in radi tega za hip izgubil oblast nad kolesom, v zadnjem trenutku je mladenič padel tik pred korijero. Uvidevši nevarnost, ki mu je pretela, je Bunc skušal vstati pokonci, a bilo je prepozno. Čeprav je sofer stisnil zavore in zavil na desno, je

nesrečni mladenič prišel pod teži avtomobil. Sofer in potnik so začeli ohupen krik in ko so kmalu nato izstopili, so ušli presunljiv prizor: nesrečni mladenič je ležal grozno zmekčan v luži krvi poleg polomljenega kolesa. Prikočili so k njemu, a so takoj spoznali, da je siromak mrtel.

O nesreči so bili obveščeni komenski orožniki, ki so se takoj podali na lice mesta in ugotovili okoliščine, ob katerih se je pripetila nesreča. Nato so kmetje prinesli truplo v mrtvašnico na pokopališču v Komnu.

Avtomobila nesreča pri Kopru. — En izletnik mrtel.

Predpreteklo noč ob 2.30 je odrinil iz Trsta proti Kopru avtomobil, v katerem je poleg 25-letnega soferja Ernesta Lucicha sedelo 7 izletnikov iz Trsta. Med njimi je bil tečaj Ivan Luin, stanujoč pri Sv. Mariji Magdaleni spodnji.

Dasi je bila noč temna, je sofer vozil precej naglo, bržkone prenapelo. Menda baš ta neprevidnost je povzročila veliko nesrečo, ki je imela tragične posledice. V bližini Lazareta je avto na nekem ovinku zadel ob kilometerski kamen, prelomil brzojavni drog in končno treščil ob obcestni kamen. Radi sinnega sunka se je avto prevrnil in razbil. Pri tem so nekateri potniki odleteli v širokem loku v jarek kraj ceste, drugi so pa obtičali pod polomljenim avtomobilom. Med temi je bil tudi Luin; dočim so se njegovi tovariši, dasi več ali manj hudo opraskani, izkloicali izpod avtomobila, je on ostal pod njim. Z velikim naporom so ga tovariši rešili iz obupnega položaja, a potegnili so izpod avtomobila le njegovo grozno pokvečeno truplo. Nesrečnik je imel popolnoma zmekčano glavo.

Na kraj nesreče so prileteli koprski orožniki, ki so zaslišali nesrečne izletnike in aretirali soferja. Pozneje je dospela na lice mesta sodna komisija, ki je dala prepeljati truplo Luina v mrtvašnico v Lazaretu.

Žalosten konec starca.

V Kolonji — Strada Nuova št. 21 je bival s svojo družino 60-letni lesni mešetar Josip Glinišček, ki je v zadnjem času postal nenavadno čameren in zamišljen; temu je bila vzrok nevtrastenja, deloma pa okoliščine, da so bile kupčije radi splošnega zastaja lesne trgovine na tržaškem trgu slabe. Domači so ga tolažili in bodrili, češ da se bodo razmere sčasoma zboljšale, toda Glinišček se ni izpremenil; večkrat je tožil, da je sit življenja in ob takih prilikah je tudi namignil, da ne bo več dolgo prenašal svojih nadlog. Očividno je starce že tedaj na tihem koval naklepe za samomor, ki ga je izvršil v noči od sobote na nedeljo. Ko so domači spali, je na tihem vstal iz postelje, se podal na vrt in od tam obesil na drevo. Naslednje jutro so ga domači domači našli mrtvega.

Žalostni dogodek je bil javljen orožnikom v ulici Luigi Ricci.

Livarjeva nezgoda.

Ko je 19-letni livar Blaž Crosilda stanujoč v ulici Naval št. 48, v nedeljo zjutraj čistil v tovarni strojev pri Sv. Andreju del nekakega stroja, se je vinski cvet, ki ga je rabil v to svrhe, nepazdoma vžgal. Buknil je velik plamen, ki je mladeniča hudo opeklo po desni roki in levi nogi. Crosilda se je zatekel v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v dermatološki oddelek. Ozdravil bo v 3 tednih.

Tržaško sodišče

Dogodek z avtomobilom pri Ricmanjih.

Včeraj se je vršila pred tukajšnjim sodiščem zanimiva razprava proti Skilan Angetu iz Trsta, ki je obdolžen, da je pred časom vstopil v javni avto, ki se je nahajal pred gostilno Švara pri Sv. Jožefu, spravil motor v tek in zdiral z avtom po cesti navzdol, četudi ni znal voditi vozila. V diru je, vozeč v vijah, povozil Dobrila Marijo iz Ricmanj in precej močno poškodoval. Vrh tega je še zavozil z avtomobilom v zid ter napravil na vozilu 3500 lir škodo. Kraljevi prokurator je sestavil obtožnico v obče presenečenje v smislu krivice člena 402, ki govori o tatvini, kar tolažci drž. pravdnik s tem, da je obtoženec v resnici zakrivil tatvino uporabe. Zaslišanih je več prič, ki pa le opišejo dogodek, kakor se je dovršil. Obtoženec se brani, da je bil pijan in branitelj, odv. Berton, se oprime te konstatacije kot resnice bilke. In res mu je uspelo overiti obtožnico, v kolikor je ista govorila o tatvini, to da je povozil Dobrilo, pa je bila le nesreča in ga ni mogla obtežiti. Sodni dvor je obdelal Skilana le radi kršitve zakona na patente javnih soferjev na 3 mesece in 10 dni ječe, 400 Lir globe in poravnavo sodnih stroškov. Branitelj ni vložil priziva.

Štirikolesni vozilek.

Neski Karl iz Trsta, stanujoč v via Giuliani, je včeraj stal pred tukajšnjim sodnim dvorom obdolžen tatvine štirikolesnega vozilca, katerega je kupila trška «Emax» od nekake Preglja, ki je tudi izdal tozadevno fakturo. Po izpovedi priča se njegova trditve ne more overiti, ker ima vse znake verjetnosti. Ker pa ni na obravnavi ene pozvanih prič, nekake Petrinji, katerega bi vališče je sodnji neznan, vztraja državni pravdnik na tem, da se obravnava prenese in izsledi imenovana priča. Branitelj se upre temu predlogu, toda po petminutnem posvetovanju naznani predsednik, da je obravnava prenesena na nedoločen čas, da se najde imenovana priča in se zasliši tudi marešal karabinirjev, ki je sestavil prvi zapisnik.

Iz tržaške pokrajine

SEŽANA.

Smrtina nesreča z motokilijem.

V nedeljo ponoči — po polnoči — se je vračal tuk. čevljaški mojster g. A. Colja iz Stori v Sežano na motokiliju. Pri Drenjah blizu Sežane je zadel na cestni kamen ali se mu je dogodila kaka druga nesreča — g. Coljo so našli na omenjenem mestu mrtvega na cesti. Motorno kolo se je nahajalo nekoliko korakov od njega in je bilo le neznan poškodovano. Colja pa je imel prebito črepično.

Nesrečnika so našli finančni stražniki okoli 1 po polnoči. Takoj so obvestili sežanske karabinirje. Ob 3. zjutraj se je podala na mesto nesreče sodna komisija, ki je opravila predpisane ugotovitve, nakar je bilo truplo prepeljano v kapelo sežanskega pokopališča. Pogreb se bo vršil danes na istem pokopališču.

Pokojni Colja je doma iz Gabrovice. V Sežani je imel dobrodošlo čevljarnico. Bil je dober človek in pošten mojster ter je užival kot tak splošno spoštovanje. Nesreča pa ga je preganjala brez usmiljenja v njegovem zasebnem življenju. Pred kakimi štirimi meseci se je omračil njegovi ženi

Goriški izvozni trg v preteklem tednu od 22-29 avgusta

Slika, katere je nudil goriški izvozni trg v tem preteklem tednu, je bila približno ista kot prejšnje tedne meseca avgusta. Raznovrstno blago, iste vrste razne kakovosti, nobena ni posebno prevladovala nad drugo. Smo pa v polnem poletju, ko zore razne vrste sadja istočasno in ker ima pri nas vsak kmet po nekaj debel in po nekaj debel drugega sadnega drevja, premore vsakega po košaro, tako da je na trgu vse pomešano. Košare breskev poleg košare hrušk itd. Kupci pohajajo med vrstami, izbirajo, pregledujejo košare, ako nimajo morda na dnu drobnejših sadov kot na vrhu. Lepo, debelo, izbrano žlahtno sadje se pokupi hitro, drobno čaka kupca, da ga kupi za slepo ceno.

Češplje.

Se največ pažnje privlačijo nase sedaj češplje, ne kot izvozno blago, ker so predrage za izvoz, ampak kot predmet nadaljnega predelovanja v deželi. Povprašujejo po njih Brici za lupljenje. Srednja cena jim je bila v preteklem tednu od 0.90—1.— lro. To je seveda previsoka cena za izvoz. Na Dunaju se prodajajo po 2000 kron na debelo, to je okoli 80 cent. Bosna ima namreč letos silno dobro letino ter kar preplavlja trge s svojimi izvrstnimi debelimi češpljami. Ogrska in Jugoslavija pošiljata dnevno okoli 30 vagonov češpljev na Dunaj, tudi moravske prihajajo v velikih količinah na dunajski trg. Ker je v Bosni tako dobra letina, bodo skoraj gotovo posušene bosanske češplje v zabojih precej konkurirale našim olupljenim briškim češpljam.

Za kvintal olupljenih posušenih češpljev porabi naš Bric 6 kvintalov svežih. Ker jih kupuje po večini po lro, ga stane samo blago 600 lir, računati mora k temu še zveplanje, trud, delo ter obresti za izposojeni denar, ker skoraj nobeden Bric ni imel letos denarja, da bi si kupil češplje. Ili je moral na posodo k raznim bankam, posojilnicam ter v večini slučajev k tverdi ki kupuje olupljene briške češplje in jih izvažajo. Radi cen na svetovnih tržiščih ter dobre letine za to sadje v krajih kot Bosna, ki so naravnost domovina tega sadja, ni izgleda, da bi Brici s cenami, ki so jih plačali za sveže sadje, mogli dobiti plačilo za svoj trud. Se veseli bodo lahko, ako se izmuznejo brez izgube. Seveda takih izgub kot lanske leto hvala Bogu ne bo, ker je naše briške češpljarje izmordrala nekoliko lanske žalostna izkušnja. Pa se ne zadosti, tudi letos so plačevali nekoliko previsoke cene za sveže češplje, pa čaravno so jim sami zastopniki izvoznih trdk za to vrsto sadja, pojasnjevali in svetovali, do kake višine smejo nakupovati sveže blago. Letos bi se izplačalo k večjemu po 80 cent. sveže blago.

Res je pa, da je zapeljalo nekoliko v zmo to naše Brice upanje na tako dobro kupitjo, kot je bila predlansko leto. Toda takrat so bile češplje v Bosni po dva dinarja, medtem ko so letos po dinarjem. Pa tudi precej ponosa, ter preveč tekmovalne, stare neizkoreninjene navade in pa kupčijske strasti je v vseh briških češpljarjih da preveč riskirajo v tej kupitji. Posebno drugače najbolj pridna in varčna briška vas Medana boleha na tej bolezni. Sosed tekmuje s sosedom, sorodnik s sorodnikom pri nakupu češplj in izguba je v svetovali, do kake višine smejo nakupovati sveže blago. Letos bi se izplačalo k večjemu po 80 cent. sveže blago.

Grozdje.

Tega plemenitega sadja prihajajo le bolj zmerne srednje množine na goriški trg. Prevladuje pač sedaj gutedel (in ne kot je v zadnjem poročilu napisal tiskarski škrt: gritedel).

Goriški trg ni bil nikdar posebno znamenit kot izvozni trg za namizno grozdje, čaravno bi lahko gutedel prištevati k namiznemu. Námamo namreč posebnih specijelnih vrst namiznega grozdja, kot jih nudi premožna notranja konkurenca v izobilju, raznovrstnih ter velikih množinah. Pa tudi ako bi gojili posebne vrste specijelnih vrst namiznega grozdja, težko da bi uspeli napram prej dozorevajoči silni notranji konkurenci, ker je pač ostala Italija predvsem vinorodna država.

Kar prihaja grozdja sedaj na trg, je lepe dobre kakovosti. Posebno gre iz pod rok trdeče grozdje. Z našimi malimi količinami namiznega grozdja doseevamo komaj do Celovca, vse drugo preplavlja ceno, vse-mogočno namizno grozdje iz starih pokrajin. Cena je bila ta teden od 2—2.30, v kratkem bo na trgu rebula.

Hruške.

Hruške so imele ta teden bolj mlačen trg. Prejšnji teden so imele sijajno ceno ter kazale, da bodo dosegle celo 5.— lir. Pa jih je tirolska konkurenca s svojim lepim, izbranim žlahtnim sadjem precej potolkla. Sicer pa tudi ne prihaja več dosti hrušk na trg. Cena jim je bila okoli 1.50. Lepe žlahtne vrste v večjih količinah se pa redno iščejo.

Breskve.

Malo je tega sadu na trgu. Kar ga je, pobera vse domači trg. Inozemstvo povprašuje po kostonicah. Pa jih je premalo za izvoz. Cene od 2.50—4.

Zelenjava.

Paradižniki imajo svoj zastoj, najbrže letos za stalno. Cene samo 0.30—0.40. Vrzote po 0.30 porabi domači trg. Kumare so popustile v ceni; prejšnji teden so se izvažale, sedaj ne več. Druge vrste zelenjave so v malenkostnih količinah in sploh ne prihajajo sedaj v poštev za izvoz.

Vojaške vaje v Gorah.

Vaje potekajo letos prav mirno in ni bilo dosedaj nobenih hudih nesreč, čaravno so nekateri alpski oddelki tvegali tudi le-

um, tako da jo je moral dati v tržaško bolnišnico, kjer se sedaj nahaja. Se le pred 14 dnevi je imel smrt v hiši, umrl mu je otrok, a sedaj je napravila smrtna nesreča konec tudi njegovim dnevom. Tragična smrt pokojnega Colje je vzbudila v vseh čustva globokega sožalja.

Vesti z Goriškega

los par prav hudih plezalnih tur. Tako je letos prav gladko izpadlo plezanje obeh. Ponč ter se ni noben vojak ponesrečil, medtem ko so zahtevala prejšnje čase Ponče kar tri žrtve.

Pobožni Krm s svojim dolgim rebrom in lahkim dostopi je pa letos uničil kar dvoje mladih življenj. Ubila sta se na njem dva vojaka in sicer izven vojaških vaj v prostih urah. Padel je eden pri trganju že maloštevilnih planik preko dreženske stene ter obležal ves strit in razbit v polihah pod steno.

Nekega korporala, ki je manjkal kakih štirinajst dni, so tudi dobili mrtvega. Ne ve se pa za pravi vzrok ponesrečbe.

Najbolj nevarne so pač vojaške vaje dvoje naglim stvarom: divjim kozam in pa avtomobilistom.

Pasli so se mirno gamsi v zelenicah pod Prislonikom, visoko gori v Travniku, preko Mojstrovke proti Ozebniku in Galovcem, pa jih je neko jutro splašilo votlo bobnenje in treskanje. Gorska artilerija je imela svoje vaje v trentski dolini. Čreda pod Razarjem so se spustile v tek proti Skrlatici seveda brez vsakega vizuma in potnega lista, nekatere so pod Kanjavcem pribežale v mirno Komno, nacionalen park Slovenije, par čred se je pa zateklo v silne, strme police koritenških sten nad Logom. Tam se pasejo in se ne ganejo več, čeprav treska sedaj artilerija tudi v koritenški dolini.

Gladajo sedaj pasče črede na par sto metrov nižje ležečo ceno, kjer se trudijo druge vrste žrtev vojaških vaj: Avtomobilisti in pa motoristi.

Čepe ob jarkih, leže vzrak pod vozili ter se pot v razbeljeni vročini, snemajo kolesa, ter preklinjajo vojaška podkovanke, ki sejejo po cestah žreblje. Ne pomagajo ne Michelin in ne Pirelli. Neusmiljene konice železnih prodirajo skozi vse gumijsve obročje, tako da se kolesa sesedaajo.

Porogljivo jih prehitujejo počasni dvo-kolesni vojaški vozovi s svojimi velikanskimi kolesi.

Vedno bolj se polne doline z vojaštvom, bližajo se zaključne vaje in pa odhod v zimsko — garnizije.

ANEOVO.

Razlasičev zamijšč.

Videmski prefekt je priznal cementne podjetje Sabona kot podjetje obče koristi. Podjetje misli namreč razširiti svoj obrat. S tem bo seveda podjetje laže razlaševalo zemljišča posestnikov, katera bo rabilo za svoje poslovanje v občinah Deskle in pa Anhovo. Mnogi naši posestniki so radi tega težko prizadeti.

BILJANA.

vo je vztrajala dve dolgi leti na tem težkem mestu, a radi slabšanja zdravja nas je prisiljena zapustiti.

Ob tej priliki izražamo najtoplejšje želje, da bi gospodična kmalu okrevala in vrnila še mnogo let težko in vrvišeno nalogo na vzgojnem polju. Na mnoga leta — zdravo!

ČEZSOČA

V nedeljo dne 5. septembra priredi naše bralno in pevsko društvo »Polovnik« svojo prvo prireditev. Na vzporedno drama, deklamacije in pevake točke.

SVETO PRI KOMNU

Sv. Tilh in igra »Matičke«

Kljub modernim časom niso še iztrebljene navade in korenike naših narodnih običajev. V naši vasi imamo za patrona sv. Tilha, ki je znan še tja daleč preko kraških in vipavskih mej. Posebno zakona željni mladi ljudje — pa tudi stari niso izvzeti — se obračajo na sv. Tilha dne 1. septembra v tihi molitvi, z vročo prošnjo na ustnicah in v srcu, po odrešenju iz enoličnega sameškega življenja, naj jim pripomore ravno on do zakonskega druga, oziroma družice. Na ta dan je pri nas tudi velik semenj, ki gre tako rekoč roko v roki z našim domačim praznikom, da si morejo ljudje nakupiti na sv. Tilha dan potrebne stvari, če ne pridejo k nam le iz starodavne vsakoletne navade, iz radovednosti itd. Letos se nudi vsem tem našim obiskovalcem jako lepa prilika, da se razvedre in naučijo le pote pri veselici, ki jo priredi komenska mladina ob sodelovanju oziroma pomoči naše domače godbe na pihala ter našega bralnega društva »Draga«.

Radi lepega uspeha, ki ga je doživela komenska mladina s prireditvijo zadnje veselice dne 15. t. m., ko se je igrala komedija v petih dejanjih »Veseli dan ali Matičke se ženi« ter radi splošne zahteve ljudstva so sklenili prireditelji, da ponove celo veselico pri nas v Svetem, in to z istim vzporedom, kot je bil v Komnu, a le s to izjemo, da igra sedaj med odmori naša godba na pihala. Upamo, da bodo izvršili komenski diletanti svojo nalogo popolnoma zadovoljivo, tako da bo v čast nam vsem Kraševcem. Zato se nadejamo polnoštevne udeležbe vseh obiskovalcev našega patrona, da bodo imeli priliko primerjati svojo ženitev z onimi Matičkami, ki se je trudil, da končno dobi svojo nevesto Nežiko. Gotovo ne bodo izostali tudi ostali obiskovalci našega semenja in naše vasi, kajti glas o »Matičku« se širi izza prve uprizoritve v Komnu vedno bolj in bolj in kdor ga je videl prvič, si ga hoče ogledati še enkrat. Komenska mladina bo izvajala sledeče točke vzporeda: 1) italijanska deklamacija; 2) Gregorčič: »Oliki« (deklam.); 3) K. Adamič: »Gospodov dan« (meš. zbor); 4) Linhart: »Veseli dan ali Matičke se ženi« (komedija v petih dejanjih); 5) Laharnar: »Le pevajo« (meš. zbor). Domača godba izpolnjuje odmore. Začetek ob 16. uri.

PODSABOTIN

Ker se že dolgo nismo oglasili, moramo pa danes malo več pisati. Imeli smo prireditev. In v njo čudno smolo, ki pa smo jo vseeno premagali. Komisija za kolavdajo smo morali dvakrat klicati v našo vas in jo dvakrat plačati. Prvič nismo postavili odra na prostor, pa niso hoteli kolavdirati. — Druga sitnost je potem ta: ker nimamo še svojega odra, smo si ga izposodili v Števerjanu. Toda števerjanski ima na sprednji strani naslikanih par reklam, v slovenskem jeziku. Morali smo obrniti ves sprednji kulisin del narobe, da se te reklame niso videle.

Potem smo hoteli zapeti na odru ono znano Gregorčičovo »Vojaci na potu«. Pa nam je bila prepovedana iz neznanh vzrokov. Na mestu je bil zadnjič poziv na oblasti, da bi že enkrat dale v seznam pesmi, ki se smatrajo neprimerne.

Najžalostnejša je zadnja: Bratsko društvo »Svoboda« iz Njivice je bilo povabljenko k sodelovanju na naši prireditvi. Ima dober in še precej močan zbor, tudi izvežban je. In je društvo iz naše okolice, našemu enako, slovensko, bratsko. Pa so se takoj začeli glasovati, da se to ne sme zgoditi. In neki ljudje, kdo ve po kom napihneni, gotovo da od milosti božje ne, so se toliko časa usirali za to stvar, da so sodelovanje prepredili. Isto se je malo prej zgodilo

na Oslavju, pa so bili Oslavci bolj pošteti in so kratko in jasno povedali, da si ne puste ukazovati. Čudno se nam zdi, da so naši domačini tako strahopetni. Upamo, da se razmere v tem pogledu izpremenijo vsaj malo. Treba bi bilo.

O prireditvi sami ne bomo pisali na dolgo in široko. Igralci so se potrudili, vsak po svoj moči. Pa so igro slabo izbrali: »Izgubljeni sin«. — Svetopisemska zgodba, same moške vloge. Vendar smo vzlic temu več pričakovali. Zdi se nam, da se g. režiser ni prav potrudil. Ne smemo tako. Saj ne gre samo za to, da se nastopi na odru; večje važnosti je, kako se nastopi. Poleg tega so dali še burko »V ječi«. — Ljudje niso mogli iz smeha. Zlasti je pohvale vreden nadrednik Robovs. Sicer pa se je občinstvo tudi pri zgodbi o izgubljenem sinu od vsega srca smejalo. To ni prav. Rečem pa, da je mnogo pripomoglo k temu mučnemu razpoloženju slabo igranje.

VIPOLKE

V nedeljo dne 5. septembra priredi naše bralno in pevsko društvo »Vrtca« svojo drugo prireditev v prosti naravi, brez odra. Na sporedu je drama »Fernando, strah Asturije«, deklamacije in pevske točke, kjer sodelujejo tudi bratska društva. — Novost je predvsem to, da se vrši brez odra na prostem, — kar je pri zadnji predstavi napravilo ogromen vtis na občinstvo. — Druga velika novost, ki jo bo res kult. občinstvo gotovo sprejelo z odkritim veseljem, je pa ta, da se vrši ta prireditev na dan našega župnega shoda, letnega semnja, ko se je navadno vršil edini letni ples. Fantje, v svesti si resnih časov, so se prostovoljno odpovedali tej navadi, v korist lepšim, bolj kulturnim ustanovam. — Upamo, da ne bo te prilike izrabil kak dobičkarški gostilničar v korist svojemu žepu. Fantje in razumni vaščani bi si ga dobro zapomnili. — Ljudje, zgledujte se na teh mladeničih! Prava izobrazba se pozna v dejanjih, ne besedah! — Pričakujemo, da bo občinstvo znalo ceniti ta čin.

SUŽID

Prireditev društva »Matajur«

Ni dolgo tega, ko se je obnovilo Prosvetno društvo »Matajur« v Sužidu in že je nastopilo z Ganglovo dramo »Sad greha« ter tremi pevskimi točkami. Igralci sami so imeli razne neprilike, a kljub temu so premagali vse ovire in 22. avgusta igrali. Dasiiravno je igra težka in ni preostajalo dovolj časa za vaje, je vendar dobro uspela. Pevski zbor je dobro izvršil svojo nalogo, samo žeteli bi bilo, da bi se podkrepili, zlasti za moške glasove, ker ima dovolj mladih moči na razpolago. Igralci so dobro pogodili svoje vloge, nekateri manj, drugi več. Med vsemi pač najbolje Pavlina, pri kateri se je opazilo, da se je zelo poglobila v svojo vlogo in jo tudi izrazila dobro bodisi v kretljah kot tudi v varijaciji glasu. Ne manjše Taševa, njena mati, ki je sicer včasih nekoliko tišje govorila, kar pa je ni dosti kazilo. Zupnik je bil tudi na mestu, samo s svojim milim govorom se mestoma ni raznel proti svoji sestri Taševi, ki je živela tako nemoralno življenje. Profesorja Klementiča, Pavlininega soproga, je ponekod kazil njegov nežni glas, predvsem v zelo razburljivih prizorih. Tudi vsaka njegova kretanja z rokami ni bila na mestu. Drugače bi bil še dober. Njegov kolega prof. Celina je bil boljši, predvsem bolj energičen v nastopu. Zelo dobro in naravno je igrala tudi Katarina, mati Klementičeva, ter v vsem prizoru, ko je umirala, a karavno je bil prizor zelo dober, vzbujala veliko pozornost pri občinstvu, med katerim se je porosilo marsikatero oko. Franc, Pavlinin ljubimec, je igral drugače dobro, samo malo več energije v sebi bi moral pokazati. Druge osebe z manjšimi ulogami so razmeroma igralo dobro. — Odmori so bili sicer nekoliko dolgi, da se je vsa stvar zakasnela, a upoštevati moramo, da so bile velike izpremembe v vsakem dejanju in da je društvo brez odra. — Igralcem in vsem članom, kot tudi vsem onim, ki se zanimajo za procvit in obstoj društva, kličemo le pogumno in složno naprej po tej poti in upam, da nas kmalu zopet razveselite s kako prireditvijo. — Udeležene.

Razne zanimivosti

— Zmajev izseje. Iz New Yorka sta se pravkar napotili dve ekspediciji, da ulove gašterico, ki žre ljudi, in ki živi na otoku Komodo, v vzhodno-indijskem otočju med Sumbavo in Flores. Ta gašterica je bila v pradavni dobi zelo razširjena po Aziji. Predniki te ogromne živali so služili kot vzorec za kitajskega zmaja.

«Ko sem bil zadnjič v malajskem otočju», — piše raziskovalec v listu »Manchester Guardian« — »se mi je posrečilo, da sem zvedel od nekaterih holandskih kolonialnih uradnikov nekaj podrobnosti o tej živali. Do sedaj so se ustrelile le mlade živali. Velike so se večkrat videle, a nikdar se ni posrečilo ustreliti jih. Domačini se le težko pripravijo do tega, da bi spremljali belokožce na lovu. Oni poznajo žival, zato se je tako boje. Kuščarica je hitrejša od avtomobila in ne pozna nobene bojazni. Njena luskinasta koža je neprodorna za orožje domačinov. Celo krogla iz puške je ne rani.

Poročnik van Steyn, ki je spadal k posadki na otoku Flores, je raziskoval po otoku Komodo. Ustrelil je majhno žival dolgo 2 in pol metra. Domačini pravijo tej živali: bocajadazat, t. j. kopni krokodil. A ni krokodil. Raziskava posameznih kož je ugotovila, da gre za ogromnega člana varanus, družine gašteric. Gobec je kratek, zobje ostri. Hrbet je vzbočen in naraste pred repom v petrogati greben. Razdražena otepa žival z repom na desno in na levo. Ima rumen jezik, dolg približno en meter. Ta jezik sikne iz goltanca in se zopet skriva v gobcu. Jezik spominja na sliko kitajskega zmaja, ki se upodablja ali z rdečkastim jezikom ali pa z rdečkastim zubljem, prihajajočim iz grla.

Čudno je, da je ta ogromna gašterica gluha. Glava je zato tako gibčna in se vedno obrača. Skoraj nemogoče je, približati se neopaženo živali. Poglavar Rajah Bitjarah, ki ga je poslal holandski muzej v Buitenzorgu na lov, ni ustrelil več kot štiri mladiče. Seržent Becker je ustrelil »zmaja«, ki je bil nad štiri metre dolg, a večje živali ni mogel dobiti.

Kakor roparski vitezi v sred. veku tako prebivajo zmaji na vrhu golih hribov. S take visokine vidijo daleč okrog in opazijo vsako bitje, ki se jim približuje. Pod skalami prenočujejo. Po deset, dvajset skupaj hodijo iskati hrane, zato je lov nanje tako nevaren.

— Skrivnostna tvarina, ki pospešuje živalsko rast. V nekaterih živilih je skrita skrivnostna kemična tvarina, ki rast pri živalih izrazito pospeši. In vendar noben človek na svetu je še ne pozna. Dva odlična znanstvenika — Thomas B. Osborne in Lafayette B. Mendel — se trudita, da bi jo našli in ugotovili.

Onadva »čelata« potkuse z belimi podganami. Bela podgana izboljšana plemena potrebuje najmanj sedemdeset dni, da popolnoma doraste. Potom posebnega načina krmljenja sta pa dosegla, da je podgana dorasla prej nego v petindvajsetih dneh.

Doktorja Osborne in Mendel se pečata že petnajst let z gojitvijo belih podgan, ki jih rabita za najrazličnejše poizkusne namene, in tako imata za beležene podatke o razvoju več tisočev teh živalic. Od roda do roda sta izbirala le najlepše in najpopolnejše razvite živali za plemo, ker sta hotela doseči pri njih višek popolnosti za eksperimentalno rabo. Tekom tega posla sta opazila, da se izboljšani rod hitreje razvija in prej doraste nego navadni, ki je prepuščen samemu sebi. Pri poslednjih znaša povprečni čas razvoja štiriindevetdeset dni, pri izboljšanem rodu pa sedemdeset dni.

To je pač posledica pokoljenja ali izboljšanja rodu potom skrbnega izbiranja.

Potem sta se domislila možnosti, da bi potom posebnega načina krmljenja dobo razvoja skrajšala še bolj. Izbrala sta radi tega nekoliko podgan in jim predpisala dieto, ki bi morala biti po njunem mnenju »idealna« za podgane. S tem sta dosegla, da so živalice dosegle polno velikost in težo v teku osemindvajsetih dni.

Ta uspeh je bil brez dvoma značilen. Zopet sta tuhtala, če bi ne bilo morda mogoče bolj povečati njih rast z izboljšanjem »idealne diete«. Naslednje podganje mladiče sta začela torej krmiti z izboljšano hrano, kateri sta dodala še porcijo beljakovin z zadostnimi količinami jeter, solate in kvasa.

Posledica tega je bila, da so se živalice izredno naglo razvijale in dosegle polno velikost in težo v manj nego petindvajsetih dneh.

Kako je mogoče to pojasniti? Vse kaže na to, da se v živilih, ki sta jih dajala živalicam, nahaja neka še nepoznana snov, ki je brez dvoma zelo malo, a ki navzlic temu izrazito pospešuje rast. S povečano količino te snovi bi potemtakem gotovo pospešili rast živali do abnormalne hitrosti.

In ne bo majhnega pomena za gospodarstvo, če se znanstvenikom posreči svojo domnevo podpreti z odkritjem skrivnostne tvarine. Kako brezmejne koristi bi bilo za nas vse, če bi mogli vzrediti pišče do težekega tolstega piščanca v teku štirih tednov, kostruna v šestih tednih, kvintal težkega prašiča pa v dveh mesecih!

Kadar bi pa to postalo mogoče, bi ne bilo morda tudi koristno, če bi počasno rast deteta pospešili, da bi v teku sedmih let postalo hrust, ki se upo porabi ti vola za roge?

To še ne pomenja, da bi moral biti otrok s petindvajsetim letom starosti pravilni velikan, ker eksperimenti vgoraj omenjenih znanstvenikov so pokazali, da se rast pač pospeši, končna velikost se pa ne poveča. F. M.

BORZNA POROČILA

Trst, 30. avgusta 1926.

Amsterdam 1230, Belgija 84, Francija 88, London 149.50, New York 30.70, Španija 465, Švica 585, Atene 35, Berlin 730, Bukarešt 13.50, Praga 91, Ogrska 0.0425, Dunaj 432, Zagreb 54.20.

Vojnoodškodninske obveznice 67.20.

LISTNICA UREIŠTVA

I. B-ova: »Na beneški planjavi« je bilo že davno objavljeno v »Edinosti«.

ZAHVALA

Vsem onim, ki so se ob teži izgubi nezabnega sina in brata.

ALOJZIJA BELTRAM

Udeležili pogreba, vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, društvu »Ljubi« in »Pomlad« za njune žalostinke, tretjemu oddelku pravske godbe za talne koronice, darovalcem vencev, se podpisani najtopleje zahvaljujejo. — Bog poplačaj! — Pokojni počivaj v miru!

VOGERSKO, dne 30. avgusta 1926.

Anton, oče; Alojzija, mati; Albert, Rudolf, Viktor, Richard, Marij, bratje; Štefanija, sestra.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1366)

TRGOVSKI pomočnik z dvema trgovskima tečajema, več slovenskega in italijanskega jezika in primerne službe. Naslov pri upravnistvu. 1336

HISA z obstoječo restavracijo, kavarno in stanovanjem, na prometnem in lepem mestu, se prodaja. Naslov pri upravnistvu. 1343

HISICA z vrtom, na Opčinah se prodaja. Kavarna Besednjak, Opčine. Posredovalci izključeni. 1352

PIANINI, novi, s križanimi strunami, moderni, se prodajo na obroke. Solitario 25, III. 1353

300 LIR nagrade dobi oni, ki pripelje lovškega psa v lekarno »Bisioletto« Via Roma 16. Pes se je izgubil v nedeljo 22. avgusta. Je nemške pasme, temno-sive dlake in sliči na ime »Dea«. 1354

PRVA SOLA krojenja, šivanja, vezanja, izdelovanja cvetlic. Odprete 4. septembra. Trst, Lavatoio 5, Donda Klampferer. 1332

GLYKOL je pravi dobrotnik vseh omih ki trpijo na živčni oslabelosti, glavobolu, pomanjkanju slasti. Glykol je splošen in energičen obnovitelj. Prodaja se v lekarni Castellonovich, Trst Via Giuliani 42. 1268

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljšje zdravilo proti želodčnim škibkostim in za rekonvalescenca. Steklenica L. 6.—. Dobiva se samo v lekarni Castellonovich, Via Giuliani 42. 1269

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 1241

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Via Madonna 10/II. 1348

Zobozdravnik

Dr. Sardoč D.

ordinira v TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)

od 9-12 in od 5-7 840

Vodstvo ljubljanskega vzorčnega Velesejmo

priredi od 4. do 13. septembra 1926

I. Polkrajinsko razstavo

pod imenom

LJUBLJANA V JESENI

Razstava obsega sledeče panoge: poljedelstvo, mlekarstvo, vrtnarstvo, čebelarstvo, vinogradništvo, živinorejo, avtomobilizem, radij, umetnost, splošno razstavo industrijskih izdelkov, zdravstvo itd.

Obiskovalci bodo deležni sledečih olajšav:

50% popust na jugoslovanskih železnih, 30% popust na italijanskih železnih, 30% popust na avstrijskih železnih. — Lir 12 konzularni vizum. — Legitimacije, ki dajo pravico do imenovanih znižanj, se prodajajo po Lir 16 pri komisariatu razstave. Oglasi zavod G. Čehovica - Trst, Viale

XX Settembre 65, I. - Telefon 33-17.

NB. - Preskrbi se konzularni vizum in dostavi legitimacija. K gornjemu znesku naj se doda še Lir 7 za poštno in režijske stroške. 870

Inserirajte v „Edinosti“

znižana vozna cena
za vse vlake
50% v POSTOJNO

Velika ljudska veselica v JAMI
5. SEPTEMBRA

Odhod posebnih vlakov iz Trsta 7.20 in 13.—, Nabrežine 8.15 in 13.40, Proseka 8.34, Gorice 6.36, Opčine 8.45 in 14.05, Sežane 9.01 in 14.25, Divače 9.23, Št. Petra 10.—, Bistrice 9.57. (906)

znižana vstopnina
50% v JAMO

hotel postaviti brzozjavno zvezo med granitno hišo in stajo.

6. februarja so začeli postavljati kole s steklenimi izolatorji, po katerih so napeli žice.

Cez nekaj dni je bila napeljava končana, po kateri se je prelivel električni tok s hitrostjo 100 tisoč milj v sekundi.

Napravili so dve bateriji, eno za granitno hišo, drugo za postajo ob staji. Tako je bilo mogoče brzozjaviti iz granitne hiše v stajo kakor tudi obratno.

Brzozjavna aparata sta bila kaj preprosta. Na obeh postajah se je žica končala v zavojnatih spiralah, v katerih je tičal mehek kos železa, t. j. elektromagnet. Ako so zvezali oba pola, tedaj je začel tok strujiti iz pozitivnega pola po žici, nato okrog elektromagneta, ki je postal v hipu magnetičen in se povrnil po zemlji k negativnemu polu. Ako si prekinil tok, je elektromagnet v hipu izgubil svojo privlačnost. Pod elektromagnetom je postavil kos mehkega železa, takozvano kotvico, ki jo je magnet privlekel k sebi med tokom ter jo izpuštil, ko je tok prenehal. To gibanje kotvice je Cir Smith prav lahko prenesel na premakljivo iglo, ki je na papir zahtevala trke, in tako se je vršila medsebojna korendencija od postaje na postajo.

12. februarja je bila vsa naprava dovr-

šena. Tistega dne je Cir Smith prvič brzozjavil, vprašal je, če je v staji vse v redu, in že čez nekaj trenutkov je prejel od Ayrtona zadovoljiv odgovor.

Pencroff je bil ves iz sebe od veselja in vsako jutro ter vsak večer je brzozjavil v stajo in nikdar se ni zgodilo, da ne bi prejel odgovora.

Ta brzozjavna zveza je bila važna iz dveh razlogov. Prvič so se mogli naselenci kadarkoli prepričati, da je Ayrton pri čredi, in drugič so na ta način prerušili njegovo osamljenost. Poleg tega je Cir Smith vsaj enkrat na teden obiskal Ayrtona in tudi ta je prišel včasih v granitno hišo, kjer so ga vselej pravi prijazno sprejeli.

Tako je minulo poletje med navadnimi opravili. Nasadi naselbine, zlasti zelenjava in vrtnina, so izvrstno napredovali in tudi rastline z otoka Tabora so dobro uspevale. Planota Legega razgleda je nudila kaj prijetno sliko.

Cetrta žetev se je imenitno obnesla, seveda pa se ni nihče trudil s štetjem, da bi se prepričal, če znaša število zrn 400 milijard. Pencroff bi bil skoraj zrn do nepotrebnega delo, toda Cir Smith ga je počul, da če bi ugnel prešteti v minuti 150 zrn torej 9000 v eni uri bi potreboval približno 5500 let za štetje vsa žita; vrli mor nar je torej opustil svojo namero.

PODLISTEK

JULES VERNE: (110)

Skrivnostni otok

— Električen? je vzkliknil Harbert.
— Električen, je odvrnil Cir Smith.
— Vse, kar je potrebno za baterije, imamo, največje težavo nam bo povzročalo izdelovanje železne žice; s pomočjo železne svalke pa upam tudi to napraviti.
— Če se to posreči, je rekel mornar, potem sem preprčan, da bo nekoč po našem otoku železnica tekla!

Šli so torej na delo ter začeli z najtežjim, t. j. z izdelovanjem žice; ker če bi se to posrečilo, potem ni bilo treba več misliti ne na baterije ne na ostale pritlikline.

Kakor znano, je bilo železo z otoka Lincolnova izvrstne kakovosti, kar je znatno olajšalo izdelovanje žice. Cir Smith je najprej napravil železno svalko, t. j. jekleno ploščo s stožčastimi luknjami raznih velikosti, skozi katere je bilo treba žico postopno vleči, dokler ni zadobila potrebno tankost. Ko je bila ta priprava narejena, so jo pritrdili na močno stojalo, ki je stalo globoko v zemlji in to blizu velikega elapa, ki ga je inženir nameraval izrabiti.

Tam je bil valjni stroj, ki ga niso rabili, toda njegov valjar je bil kaj pripraven za svaikanje žice. Vse delo je zahtevalo izredno pozornost, sicer bi se utegnilo izjaviti. Najprej so napravili dolge tanke železne palice, ki so jih na koncih s pilo pripičili. Nato so vtaknili te palice v največjo luknjo in valjni stroj jih je vlekel ter navijal na valj. Te palice so bile dolge od dvajset do trideset čevljev. Ko je šla žica skozi prvo luknjo, so jo s strojem spet odvihli in ponovili prejšnjo operacijo skozi drugo, tanjšo luknjo. Na ta način so delali, dokler ni inženir dobil štirideset do petdeset čevljev dolge žice, ki so se dale lahko vezati in napeti na razdalji petih milj, t. j. od granitne hiše do satje.

V nekaj dnevih je bilo to delo izvršeno, in ko je bil stroj v teku, je Cir Smith prepustil izdelovanje žice tovarišem, sam pa se je lotil izdelovanja baterij.

V gorenji namen so potrebovali stalen tok. Kakor znano, sestoji navadna baterija iz oglja ali cinka in bakra. Bakra inženir ni imel, do sedaj ni našel na otoku niti sledu o tej kovini. Pinasto oglje, t. j. trdi grafit, ki se tvori v plinastih kolih pri razkranjanju oglja, bi zahtevalo napravo posebnih priprav in dolgotrajnega dela. Glede cinka si je treba priklicati v spomin, da je bila na obali najdena skrinja pre-

vlečena s cinkom; ta okolnost je bila zdaj dobrodošla.

Po trenutnem pomisleku je Smith sklenil, da uporabi preprost člen, kakršne je l. 1820. Bequerel izdeloval in pri katerih se uporablja cink. Druge snovi, kakor solitno kislino in pepeljak pa je že itak imel.

V naslednjih odstavkih naj opišemo baterijo, ki je delovala po medsebojnem uplivanju kislina in pepeljak.

Najprej so izdelali neko število steklenih posod, ki so jih napolnili s solitno kislino. Vsaka steklenica je imela nekakšen zamašek, skozi kateri je šla steklena cevka, ki je bila spodaj zamažena s ilovico. Ta cevka je bila napolnjena s pepeljavko raztopino. Pepeljak so napravili iz pevela različnih rastlin. Skozi luknjčavo ilovico sta mogla kislina in pepeljak vplivati drug na drugega.

Nato je Cir Smith vzel dve cinkasti ploščici, izmed katerih je eno vtaknil v solitno kislino, drugo v lugasto raztopino. Ko je zvezal oba kovinska kosa je takoj nastal tok; zdaj pa je zvezal cink prve posode s cinkom druge itak, in je dobil na ta način prav močno baterijo, ki je morala popolnoma zadostovati za električni brzozjav.

To je bil umni in preprosti aparat, ki ga je Cir Smith sestavil. S tem aparatom je

— Druga ženska, ki je preplavalala kanal. Komaj se je navdušenje, ki ga je povzročilo preplavalje rokavnega kanala med Francijo in Anglijo po osemnajstletni Jedrt Ederle, nekoliko poglelo, prihaja nova vest, da se je v soboto posrečilo ženski Corson preplaval kanal. Za to pot je rabila 15 ur in 20 minut. Corson, ki je po rojstvu Danka, a je postala kakor Ederle Amerikanka, je sedma oseba, ki je preplavala kanal. L. 1875. kapitan Webb (Anglija) v 21 urah 45 minutah; L. 1911. Burgess (Anglija) v 22 urah 35 minutah; L. 1923. Sullivan (Anglija) v 27 urah in 25 minutah; L. 1923. Tiraboschi (Italija) v 16 urah in 23 minutah; Leta 1923. Toth (Amerika) v 16 urah in 58 minutah; L. 1926. Jedrt Ederle v 14 urah in 39 minutah.

Najdragocenejši biser

(Rabindranath Tagore. Prev. Karlo).
Potujoč po puščavi je srečal angleški potnik Arabca, sedečega ob vzhodni palme in v globoke misli zatopljenega.

Ne daleč od njega so počivali njegovi konji, težko otovorjeni. In angleški potnik je takoj poznal, da je Arabec trgovac dragocenih reči, ki se je napotil, da proda svoje dragulje, svoje dišave in svoje preproge kakom bližnjem mestu.

In potnik, ki že dolgo ni govoril z nikomer, se mu je približal in ga nagovoril. "Zdravstvujte, dragi prijatelj! Kakšna skrb Vam leži na srcu, Ali Vam morem s čim pomoči?"

"Oh!" je odvrnil potnik Arabec. "Zalosten sem, ker sem ravnokar izgubil svoj najdragocenejši biser!"

"O!" je odvrnil potnik. "Izguba enega bisera pač ne more biti tako grozna stvar za vas, ki nosite nebroj zakladov na svojih konjih, in jo boste lahko nadomestili."

"Nadomestiti?" ... je vzkliknil Arabec. "Vidi se vam, da ne poznate vrednosti mojega izgubega!"

"Kakšen je bil vendar tisti biser?" je vprašal zopet potnik.

In Arabec je odgovoril: "Biser je bil tak, da ga nikdar več ne bo njemu enakega. Bil je vdolben v kos kamena ... življenja in delan v kovačnici časa. Krasilo ga je štirindvajset briljantov, okrog katerih vsakega se je vrstilo še šestdeset manjših. Kot vidite, po pravici lahko trdim, da enakega bisera ni mogoče več ponarediti."

"Res!" je odvrnil Anglež. "Vaš biser je moral biti zelo lep! Tudi, kaj pa mislite, ali bi se ne moglo za veliko vsoto napraviti drugega?"

"Biser, ki sem ga zgubil" — je nadaljeval Arabec "je bil en dan in izgubljen dan se ne vrne več."

Izborni jedci

Površen človek bi sodil, da sta kit in slon glavna jedca med živalmi, pa sta navzlic svojim ogromnim telesom velika skromneža pri jedi, če ju primerjamo z nekaterimi drugimi, ki so brez primere manjši po velikosti. Kdo je na primer kdaj slišal, da bi slon v enem dnevu pojedel živeža za petkratno lastno težo? In vendar v sorazmerju prav toliko na dan požre mali krompirjev hrošč, ki pa — hvala Bogu — pri nas ni poznan, pač pa ga poznajo predobro ameriški kmetje, ki pridelujejo krompir. Ta škodljivec je za krompirjeva polja prava kuga.

Marsikdo ima konja in meni, da mu je koristen, toda če bi konj potreboval za preživetje desetih kvintalov sene na dan, bi ga kaj kmalu dali iz hleva. Vendar, če bi konj po svoji velikosti pojedel toliko kot navadna gosnica, bi potreboval dnevno deset kvintalov krme.

Marsikdo čuti danes, da je družino težko preživljati, kaj bi pa šele bilo, če bi vsak otrok v družini potreboval dnevno trideset kilogramov živeža! Male gosničice kapusovega belina požrejo vsak dan sorazmerno po svoji teži toliko zelja.

Največja požeruhinja med žuželkami je pa seveda kobolica. Vsak dan spravi vase zelenjave za desetkratno do dvajsetkratno lastno težo. Kobolice ni pri nas v velikem številu, toda če bi bile, bi bridko spoznali, koliko škodo znajo napraviti.

Med sesavci je kajpada tista tri četrtine metra dolga zver iz severnih krajev Amerike, Evrope in Azije, ki ji pravijo požeruh, dober jedec, ki zasluži vse priznanje v tem oziru. Osem kilogramov mesa na dan prav z lahkoto preživi.

Naš navadni krt je tudi pravi suženj vojaške apetita. Vrta pod zemljo in vrta in prestopa in si išče hrane. Taka lakota ga je, da pogine od gladi že po p. eteku nekoliko ur, če ga imamo ujetega. Nekti krti, ki so ga imeli ujetega, je v teku devetih ur pojedel petsto glist. Kanadski ježevce je glodavec. On prav rad gloje drevesno lubad. Navzlic temu, da je mahna žival, je vendar en sam tekem ene zime docela ogolodan nad st. velikih dreves. Posebno mu ugajajo jedi, ki so primerno osoljene. Nekti Američani, ki je živel ob Slanem jezeru v državi Utah, si je dal napraviti čoln. Ob začetku zime ga je potegnil na suho in shranil v zaprti lopi. Ko ga je naslednjo spomlad hotel znova spraviti v vodo, je na svoje presenečenje našel od njega samo bakrene dele čolna; vse kar je bilo lesenega, so ježevci pozimi pojedli.

Voluhar je tudi prijazna živalica, ki ima dober tek. Zlasti korenine mladih dreves mu gredo prav v slast. V neki drevesnici je en sam kot podgana velik voluhar v teku petih dni uničil nad dvesto mladih dreves. Zato ga pa sadjarji po vsem svetu tako silno preganjajo.

Kdo bi sodil, da spada tudi pljavka med požeruhe! Po navadi je znana kot velika umetnica v stradanju. Ampak, kadar se ji ponudi prilika, da se po mili volji nasrka krvi, se je bo tako nasekala, da je bo imela dovolj za celo leto. Neka pantru podobna divja mačka trpi tudi od neutešnega koprnenja po krvi. Umori žival in ji izpije kri, meso pa pusti in, če more vrši, to snažno delo brez počitka. Take vrste krvolok je tudi tiger. Zgodilo se je že, da je tiger tekem enega dneva umoril deset goved in jim izpil kri, meso pa pustil nedotaknjeno.

Neko južnoafriško antilopo so poskusili udomačiti in posrečilo se je, toda lepa žival se je izkazala tako vrla pri jedi, da se je je vsak gospodar kaj hitro iznebil, ker se je bal, da ga bo spravila na boben, tak apetit je imela.

Povodnemu konju se tudi ne more očitati, da je "zilec". Ima želodec, v katerega z lahkoto spravi pet do šest mernikov živeža in dečko se pa tudi potruditi, da ne pusti tako velikega prostora praznega.

V Braziliji živi majhna žival, prilično tako velika je kot domači kunec. Pravijo ji "agouti". Ugaja ji posebno krompir in zato je tamoenji kmetje ne spoštujejo posebno. En tak agouti se upa v enem dnevu pojediti petnajst kg krompirja, ki mu pa ne ostane na želodcu.

Izmed morskih živali je morska zvezda požeruhinja. V štirindvajsetih urah se upa pojediti petdeset ostrig ali rakov, kar se ne bi drznil med nami največji milijonar. Kadar najde porcije, ki je prevelika, da bi jo pogoltnila, obrne svoj želodec narobe in ga ovije okoli porcije, katero potem mirno prebavlja. Ko je prebave konec, potegne želodec zopet tja, kjer mora biti.

Kakor vidimo iz vsega tega, je naš domači pujske še dokaj zmeren dečko.

F. M.

Od Lida do Parlza

Potopisne črtice.

Verujte mi, da je resnično tako: Če cele tri tedne se borim z mislijo ali bi tudi jaz pisal svoj potopis. In preko 14 dni sem tu in tam, to je polegavam v senci košate jablane ali se hladim v prijetnem grmovju zelene akacije in gledam in mislim tja proti zapadu — bi ali ne bi. Pa kajaj? Tu in tam bežim "ko brez miru..." Pa kajaj? Eden pravi: Napiši tako... saj veš... , kakor oni iz... tako no, da bo všeč ljudem in da bo nekaj novega... Pa že itak veš, kako bi bilo bolj prav... "Zdravo" in izgine kot črna senca, kadar ugasne luč. In jaz ga gledam. Drugi: Kako je bilo na potovanju? Lepo, ha? Krasno! No, povej mi kaj! Sedel! Počakaj malo, ne gre tako hitro, kakor Ti misliš. Kje naj začnem predvsem? Mari z Benetkami, ki so najbližje? Ali z veličastnim Milanom, ponosno in bogato Genovo? Morda z božanstveno Nico ali čuvenim in bleščočim Monte Carlom? In še dalje! Naša pot je bila dolga, skoro predolga za tritedensko potovanje. Ali pa naj skopim takoj čez pomorsko Marsilijo in "svilen" Lugon na toli famozni in oboževani, velikanški ponosni mendeni in veličastni Pariz? Ali naj začnem pri koncu pa Ti pokažem hladno in prijetno Svico? Bern, upravni center, ali Zürich, trgovski? Pa te nekotično zazibljem skromno, pa drago za tri švicarske frankne v intimnem čolniku preko srebrenostevle gladine "eneško" lepega Curiškega jezera. Ne gre tako hitro, ! Počakaj! No, kje? Kaj Te bolj zanima? Daj kjer hočeš... hitro, na debelo...! Na oni način, kot je rekel oni pri uredništvu... tako na splošno... glavne vtise... He, čuješ? Kaj pa, ako dam v časopis in boš tam čital? Hm...! No, ako res ne moreš ali nočeš povedati, pa daj! Pa opozarjam Te že vnaprej, ako hočeš biti zanimiv prilagoditi se delikatnemu okusu čitajočih publiko...! Te opozarjam! Zdravo! Bom poskusil. —

Tako sem se vendarle odločil. Pa še nekaj. Pri vsem tem pa me je neprestano liki črv v deblu glodala še posebna misel in zla slutnja. Kakšna? To pa ne povem, ne, za nobeno cenol! Zelo bi me veselilo, ako bi me vsaj uredništvo razumelo. No, ono me bo razumelo, ako bo le hotelo. Kajti jaz sem še študent...! In če študent na raz. jo gre... Verujte mi, da je resnično tako!

Tako Vam jaz pričnjam. Se ko sem bil mlad ali bolj mlad (saj mi je šele 25 let — Vam dajem na znanje...!), me je včasih "zavlekla" ali zagrabilala ona žilica, ki ji literarni svet pravi — lirčna. Kot skoro vsak petošolec sem se poskušal tudi jaz na tem polju. Za dokaz še danes hranim neke med predali intimne to je ljubavne korespondence — in te je brez samohvale toliko — ljubavno pesemko, nad katero se, kadar jo dobim v roke, vsakrat prav mlo — zasmejem. Sepaste rime — najbolj so se mi rimala besede kakor: za teboj gorim — hrepenim, srce, solze gorje... a še bolj čudna vsa druga vsebina je historičen dokaz moje lirčne preteklosti. Danes?... Pa te šepaste rime me z naraščanjem razvoja mojega "jaza" niso več nikakor zadovoljevale. Kakor se večkrat čuje, zdelo se mi je nekam otroško, smešno — neumno. In sem pustil. Ko mi je nekoč še v gimnazij navrgel profesor pohvalno opazko, tičoč se moje proze recte šolske naloge, v tistem momentu sem mislil, da bom "pisal...". Pa kmalu je ugasnila tudi želja in misel. Danes sem vse prej kot lirik in "pisatelj". Zatorej na oproščenje gornjih in dolnjih par vrstic in na znanje! "Fiume sacro alla patria" stoji povsem prprosto zapisano na majhni hišici ob bregu moine Piave. Meni ta napis ne vzbuja posebnega zanimanja, naravno, slične napise srečam dan z dnem skoro ob vsakem koraku in vsakem pogledu, ki ga vržem po krajih, kjer mi je usojeno živeti. Moji kolegi in kolegije vsi iz bližnje Slovenije, iz lepega Zagreba in ostale Hrvatske ter dalje Srbije pa radovedno čitajo. Oni se čudijo, kajti v njih domovini ni smisla za slične napise. In se čudijo bučnim, reklamnim napisom na postajah in nenavadnemu kričanju prodajalcev piv in čokolade. Teško to Jugoslovani dumevajo. Dasi živim v bivši vojni coni me je vendar že dolgo zanimalo videti one kraje ob Piavi. Ni malo sledu ni več opa-

ziti še nedavnih bojov. Širno in ravno polje na desni železniške proge je kot nekaj posejana z žitom in koruzo, a močvirnata in pusta ravan na levi je docela izglajena od močvirnega in nizkega grmčevja prav do morja. Piava, motna in blatna, je daleč za nami; nam pa se zdi, ko da smo vedno na mestu. Oko se utruja nad enočnostjo, ki jo nudi pogled po brezizrazni ravnini. Kako je dolgočasna ta vožnja napram oni skozi romantično Švico! S silo se skušam preriti za horizont, da ugledam tam zadaj toli zaželjene Benetke.

Počasi vozi strojevodja po dolgem nasipu, kakor bi vedel, da vozi tridesetorico radovednih ljudi. Ali pred "kruto" realnostjo zginejo naše iluzije. Pred nami stoji Benetke, starodavne in posebne.

Človek je pač že vajen promatrati z občudovanjem le če se mu pase oko na sijajo in bleisku. V toliko so bile naše predstave iluzije pred — kakor sem zgoraj omenil — "kruto" realnostjo. Kajti Benetke so ipak mesto svoje vrste, one so interesantne tako s stališča sedanjosti kot s stališča preteklosti. Ze sam dohod iz Mestre po omenjenem nasipu z železniško progo, ki je od obeh strani obdan od morja in brez vsake značilnosti ne po svoji zgradbi in da ne rečem po svoji svrhi.

Benetke plavajo... One plavajo kot barka na morju, ako jih opazujemo izdaleka. A v resnici? Trdne in tlakovane ulice, široki trgi, starodavne palače in napol porušene hiše, vse stoji trdno in nepremično. Ne giblje se... In kje? No, one stoji, stoji trdno, to vsakdo ve. In vendar one plavajo... Plavajo kot resnične gondole v lagunah...

Trideset ljudi in s profesorjem edenin-trideset si takoj ob prihodu izbere zamorca — hotelskega slugo, ki nas povede na majhen odmor. Mnogo je bilo takih slug, ki so nas obiskovali s svojimi ponudbami. Mi si izberemo najbližji hotel "Nazionale", tam se hitro nekoliko očistimo in hajdi brz na ogledovanje mesta.

Naša eskurzija je bila šolska eskurzija, ki jo je priredila Komerčajno-ekonomska visoka šola v Zagrebu pod vodstvom prof. Dr. Sladovića. Slične eskurzije se prireja- jo vsako leto. Tekom šolskega leta se vršijo v okviru jugoslovanske države, a na koncu v inozemstvo. Namen takih potovanj v skupini je izključno poučen kajti o kakih pravi zabavi — kakor bomo pozneje še čuli — ne more biti govora. Ne more se pač poedinec zabavati, ako je podvržen disciplini grupe, ki ima svoj točno izdelani program. In vrhu tega zbitost in utrujenost, ki nas je obiskala skoro vsak večer, nam je onemogočala skoro vsak "polet" in skoro vsak pogled v nočne zabave. Za Benetke smo imeli samo en dan ogledovanja v programu in to je malo, zelo malo.

Pa v glavnih potezah poznamo sedaj tudi mi nekdanje trgovsko in pomorsko središče Venecije. Sicer pa, ko smo videli starinske hiše in palače, venecijanske gondole, plitve in ozke lagune, veličastni trg Sv. Marka s svojim znamenitim zvonicom, kaj nam še preostaja? In ko smo videli umetniško, bogato in toli znano cerkev Sv. Marka, katere najmanjši kotiček je zakrit s šarenim mozaikom, in prav bli- zu stojičiji impozantni Palazzo Ducale — palača dožev, nekdanjih gospodarjev Benetk in širnega morja, kaj preostaja še za nenasično oko? In ko te popelje zagoreli venecijanski gondoljer s svojo barko mimo cerkve S. Maria della Salute na s parki obloženi Lido, ali si videl vse? Ne, še nekaj je. Da te po kopanju in izprehodu na Lidu zajame tam na zelenem morju hladen in prijeten vetrček, a zapadajoče sonce te očaruje v pogledu na morskogladin! Morda pa bi še koga zanimala znani Ponte del Sospiri ali Ponte di Rialto?

Pa vam povem, da kolikor ljudi, toliko vtisov. Mnogo oboževanja in navdušenja in mnogo — razočaranja. Zavisi mnogo od osebnega razpoloženja, od vremena, od žo- je in gladi, kar se zadnje poedinciu potu- jočemu v grupi pravi normalno pripeti. Kako? Nekje v Švici, menda v Bernu smo enostavno zaspali in seveda ostali v hotelu ter zamudili za deset minut. Ko smo prišli na dolečeno mesto, je bila skupina že odšla v neko fabriko. Kam zaostalih pet petičem. Veste, da nam je bilo silno nerodno, dolgočasno. In baš strah pred osamljenjem te žene in goni za družbo. Osami pa se v večjem mestu prav hitro. Le malo na stran in družba izgine. Je pač skupnost in poedinec se mora podvreči skupnosti, ako noče osamljenosti. Skupnost kot taka ne pozna ne žene, ne gladi in tako tudi ne razpoloženja... Pa da se povrnome spet v Benetke. V Benetkah bi si zaostali ptiči že pregnali dolčas in "nerodnost". In v Benetkah — kar je glavno — cirkulirajo lire, a ne ponosni švicarski franki... Eh, tega je bilo treba "obračati...". Morda zato ona "nerodnost" in dolčas v Bernu! (Dalje).

Deset zapovedi za hlev.

- 1) Bodi živalim prijatelj in ne muči jih!
- 2) Bodi z živalmi, posebno z boječimi in plašljivimi, celo s hudobnimi potrpežljiv; ravnaj se po tem tudi pri podkovanju pred kovačijo!
- 3) Skrbi v hlevu vedno na snažnost in red!
- 4) Skrbi v vsakem letnem času za prostornost v hlevu! Pri krmljenju pazi na čas in mero! Skrbi za zdravo krmo (ki ni rastla na močvirnatem travniku, ki ni zatolila in ki ne vsebuje strupenih zelišč) in čisto pitno vodo!
- 5) Čisti večkrat z vrelo vodo jasli, iz katerih je živina, kakor tudi posodo, iz katere pije!
- 6) Živina bodi kolikor le mogoče čedna, kar ji viša ceno in pospešuje rast.
- 7) Privoščiti živali potrebni počitek in preskrbi ji vedno dobro stelo!
- 8) Preglej jarne in komate večkrat, če so še dobri, da žival med delom preveč ne trpi! Odpravi živali golazen in mrčes!
- 9) Bič uporabljal bolj poredkoma, s tem še bolj navežeš žival nase.
- 10) Pomni vedno, da je vsaka krutost in vsako trpinčenje nevredno človeka, da pa tudi tako ravnanje manjša ceno živali!

Dijaška kuhinja v Gorici

Tudi v prihodnjem šolskem letu bo Dijaška kuhinja v Gorici nudila dijakom hrano po cenah, kot bo njo stala. Od darov vseh naših slojev zavisi, kolikim izmed njih bo lahko nudila hrano po nižani ceni ali pa tudi brezplačno.

Dijaki, ki hočejo biti sprejeti v Dijaško kuhinjo v Gorici, naj vložijo čim prej prošnje na vodstvo kuhinje. V prošnji naj opišejo gnotne razmere svoje družine.

Prošnji naj prilože: 1. Družinski list; 2. Zadnje šolsko spričevalo; 3. Potrdilo ali pa priporočilo domačega duhovnika ali pa učitelja o vedenju prosilca.

Prošnje morajo biti vložene najkasneje do 15. septembra. Vložiti jih morajo tudi lanske obiskovalci Dijaške kuhinje. V interesu dijakov je, da jih vložijo čim prej, ker se bodo v slučaju prevelikega števila prosilcev upoštevale predvsem prvovložene prošnje.

Prosilci naj odposljejo prošnje na:

Dijaška kuhinja,
v Gorici, ulica San Giovanni 7, I.

KRONE

plačuje vedno par cent, več kot drugi
ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2

842 prvo nadstropje
Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Mehko baržunasto kožo dobite z rabo novega neprekosljivega mila

BANFI

znanka Zlati petelin
Poskusite ga, ker je najljepše na svetu.
Skrob, borsaks Banfi je najboljši za likanje perila. 1277

Krone po 2.40

zlatu plačuje po višjih cenah nego vsak drugi

briljante, platin, 20-karatske zlate komade

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 48 841

Telefon št. 16

Ustanovljena 1. 1889.

Poštni ček. 10.533

Mestna Hranilnica Ljubljanska

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA — Prešernova ulica — LJUBLJANA

Stanje vložnega denarja:

nad 200 milijonov dinarjev

nad 200 milijonov kron

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tek. računu najvišje mogoče obresti.

Jamsivo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Uprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

TISKARNA 'EDINOST' v TRSTU

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji, črkami, Lynotype, stereotipijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ulica S. Francesco d'Assisi 20

IZŠEL JE: Roman v treh delih

MOČ PRETEKLOSTI

Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUGH.

Cena L. 6.—, po pošti priporočeno L. 7.40. V inozemstvo L. 8.60 proti vnaprej poslanemu znesku. — Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. — Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1. — Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 in Žen. dobr. udruženje v Trstu, Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. — Kraigher Josip, Postojna.

Vezane v originalne platnice (cena L. 10.—) se dobi v knjigarni ŠTOKA.

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine Viale XX settembre 94 (prej Acquedotto) na drobno in za družine Via Giuliani 32. Telef. 2-41

Priporoča se lastnik

874 FR. ŠTRANCAR.

ZDRAVNIK

Dr. Fran Korsano

sprejema od 12 do 1

in od 5 do 7

Via S. Lazzaro št. 17 I. n.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročilvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrefbianca 19, I. nadst.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun iz vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema "Dinarje" na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Davek od vlog plača zavod sam.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostna celica (safe)

Uradne ure za stranke od 8 1/2 do 13

In od 16 do 13

Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. telef. 25-67. 750

Najstarejši slov. denarni zavod

Naročajte in širite 'EDINOST'